



Osaamista  
ja oivallusta  
tulevaisuuden  
tekemiseen

Päivi Hihnala

## **Opistoasteen tutkinnon suorittaneen suuhygienistin käsitykset ja kokemukset tutkinnon täydentämisestä**

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Suun terveydenhuollon tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

11.03.2020

Tekijä(t) Otsikko	Päivi Hihnala Opistoasteen tutkinnon suorittaneen suuhygienistin käsitykset ja kokemukset tutkinnon täydentämisestä
Sivumäärä Aika	30 sivua + 5 liitettä 11.03.2020
Tutkinto	Suuhygienisti (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Suun terveydenhuollon tutkinto-ohjelma
Ohjaaja	THM, Lehtori Helena Stedt
<p>Opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa mahdollisimman kokonaisvaltainen kuvaus työssäkäynnin ja aikuisopiskelun yhdistämisestä, kun suun terveydenhuollon opistoasteen tutkinto täydennetään ammattikorkeakoulututkinnoksi. Tavoitteena oli kerätä tietoa, mitä opiskelijoiden tulee ottaa huomioon, kun suuhygienistin tutkintoa lähtee täydentämään opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeatutkinnoksi.</p> <p>Aineiston kerääminen suoritettiin teemahaastatteluina kevään 2019 aikana. Haastateltavina olivat opistoasteen suorittaneet suuhygienistit, jotka olivat jo täydentäneet opistoasteen tutkinnon ammattikorkeakoulututkinnoksi sekä tutkinnon täydentämistä harkitsevat suuhygienistit. Aineiston analysoinnissa käytettiin induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.</p> <p>Opinnäytetyön tulosten mukaan käsitykset tutkinnon täydentämisestä osoittivat, että tutkinnon täydentämistä ei pidetty kovinkaan merkittävänä. Haasteeksi koettiin ajan puute sekä työelämän ja opiskelun yhteensovittaminen. Esille nousivat myös opiskelupaikan sijainti sekä taloudelliset haasteet. Kuitenkin esimerkiksi yliopisto-opinnot kiinnostivat opistoasteen suorittaneita suuhygienistejä. Kokemukset tutkinnon täydentämisestä osoittivat, että opiskelusta saatu hyöty oli merkittävä ja se antoi hyvän pohjan mahdollisille jatko-opinnoille esimerkiksi yliopisto-opinnoissa. Opiskelutekniikan kehittyminen, uuden oppiminen sekä urakehitys olivat esimerkkejä mainituista hyödyistä.</p> <p>Ajankohtaisena aiheena tällä hetkellä ovat päivittämättömät vuosia sitten suoritettut tutkinnot. Tämän takia tulisi keskittyä erityisesti tutkinnon päivittämisen mahdollistamiseen sekä jatkuvan oppimisen toteutumiseen.</p>	
Avainsanat	suuhygienisti, opistoasteen tutkinto, aikuiskoulutus, ammattikorkeakoulupedagogiikka, opiskelukykykymalli, andragogiikka, laadullinen tutkimus

Author(s) Title	Päivi Hihnala College degree dental hygienists insight and experiences of updating the degree
Number of Pages Date	30 pages + 5 appendices 11 <sup>th</sup> of March 2020
Degree	Bachelor of Health Care, Oral Hygiene
Degree Programme	Oral Health Care
Instructor	Helena Stedt, MNSc. Senior Lecturer
<p>Purpose of the thesis was to deliver overall description of combining work and adult learning while dental college degree is supplemented to university of applied sciences degree through open channel. Objective of the study was to gather information what students need to take into account when dental hygienist degree is updated from college degree to university of applied sciences degree.</p> <p>The material for this thesis was gathered by theme interviews, which were performed during spring 2019. Interviewees were both college degree dental hygienists who had already updated their degrees into university of applied sciences degree and dental hygienists who are considering to update their degree. Analysis of the material was performed by inductive content analysis.</p> <p>Conclusion of the thesis was that impressions of updating the degree indicated that updating of the degree was not seen to have significant meaning. Challenges were seen in following areas: lack of time, economical issues, locations of schools, combining work life and studies. Nevertheless, dental hygienists with a college degree were interested of master degree studies or equivalent university studies. Experiences of updating the degree indicated that studies had significant benefits and gave solid ground for possible further studies for example master degree. Improvement of study techniques, learning new topics and career development are examples of mentioned benefits.</p> <p>Non-updated old degrees are constantly on the agenda nowadays. For this reason, there should be a focus on enabling degree updates and actualization of continuous learning.</p>	
Keywords	Dental hygienist, college degree, adult education, university of applied sciences, pedagogy, ability to study model, andragogy, qualitative research

## Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät	1
3	Teoreettiset lähtökohdat	2
	3.1. Tiedonhaku	2
	3.2. Aikaisemmat tutkimukset	2
	3.3. Teoria aikuisena oppimisesta	3
	3.4. Työelämän muutokset ja vaatimukset	4
	3.5. Aikuiskoulutuksen haasteet	5
	3.6. Ammattikorkeakoulupedagogiikka tutkinnon täydentämisen tukena	7
	3.7. Erikoishammashoitajasta suuhygienistiksi	9
	3.8. Opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeakoulututkinnoksi	10
	3.8.1. Oppilaitosten koulutustarjonta	11
	3.8.2. Läpi elämän jatkuva oppiminen	11
	3.9. Opiskelukykymalli opiskelun tukena	13
4	Opinnäytetyön toteuttaminen	15
	4.1. Metodologiset lähtökohdat	15
	4.2. Aineiston keruuna teemahaastattelu	16
	4.3. Aineiston analyysi	17
5	Tulokset	19
	5.1. Käsitteitä tutkinnon täydentämisestä	21
	5.1.1. Käsitteitä tutkinnon täydentämisen hyödyistä ja haasteista	22
	5.1.2. Käsitteitä opiskelusta työn ohessa	22
	5.2. Kokemuksia tutkinnon täydentämisestä	23
	5.2.1. Kokemuksia tutkinnon täydentämisen hyödyistä ja haasteista	23
	5.2.2. Kokemuksia opiskelusta työn ohessa	24
	5.3. Yhteenveto tuloksista	24
6	Pohdinta	25
	6.1. Tulosten tarkastelu	25
	6.2. Opinnäytetyön luotettavuus	26
	6.3. Tutkimusetiikka	27

6.4. Johtopäätökset	29
6.5. Hyödynsaajat ja ehdotus jatkotutkimukselle	30
6.6. Ammatillinen kasvu ja oppimisprosessi	30
Lähteet	31
Liitteet	35

## 1 Johdanto

Täydennän hammashuoltajan opistoasteen tutkintoa Metropolian avoimen ammattikorkeakoulun väylän kautta työn ohessa ammattikorkeakoulututkinnoksi. Tämä on ensimmäinen suun terveydenhuollon pilottiryhmä, joka täydentää tutkintoa avoimen ammattikorkeakoulun väylän kautta. Olen havainnut, että halukkuutta ja kiinnostusta opistoasteen tutkinnon täydentämiseen ammattikorkeakoulututkinnoksi on, mutta harva suuhygienisti lähtee tutkintoa kuitenkaan täydentämään.

Suuhygienistikoulutus muuttui ammattikorkeakoulututkinnoksi vuonna 1994. Tämän muutoksen jälkeen on opistoasteen suorittaneilla suuhygienisteillä ollut mahdollisuus täydentää tutkinto ammattikorkeakoulututkinnoksi muutaman eri opintojakson kautta. Usein tutkinnon täydentäneillä tai siitä kiinnostuneilla suuhygienisteillä on jo useamman vuoden työkokemus suuhygienistin työstä ja opiskelu suoritetaan työn ohessa.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkastelin suuhygienistin koulutusta, aikuisopiskelua, työelämän muutoksia- ja vaatimuksia, ammattikorkeakoulupedagogiikkaa sekä ajan hallintaa. Käytännön osuuden suoritin haastattelemalla ja analysoimalla suuhygienistitutkinnon suorittaneiden suuhygienistien käsityksiä ja kokemuksia tutkinnon täydentämisestä ammattikorkeakoulututkinnoksi.

## 2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävät

Tämän työn tarkoituksena oli kuvata työssäkäynnin ja aikuisopiskelun yhdistämisestä, kun suun terveydenhuollon opistoasteen tutkinto täydentyy ammattikorkeakoulututkinnoksi. Tavoitteena oli kerätä tietoa tutkinnon jo täydentäneiden suuhygienistien kokemuksista, sekä käsityksiä tutkinnon täydentämisestä kiinnostuneilta suuhygienisteiltä. Mitä opiskelijoiden tulisi ottaa huomioon, kun suuhygienistin tutkintoa lähtee täydentämään opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeatutkinnoksi.

Suuhygienistien kokemukset ja käsitykset opiskelusta määrittelevät seuraavat tutkimuskysymykset:

1. Miksi suuhygienistit haluavat lähteä täydentämään tutkintoa? Ja miksi eivät?

2. Mitkä ovat suuhygienistien käsitykset ja kokemukset täydennyskoulutuksesta työn ohessa?
- Millaista hyötyä koulutuksesta on?
  - Millaisia haasteita koulutukseen liittyy?

### 3 Teoreettiset lähtökohdat

#### 3.1. Tiedonhaku

Opinnäytetyön tietoperustaa kokosin lukemalla aihetta käsitteleviä tutkimuksia ja artikkeleita suomeksi ja englanniksi. Käyttämäni tietoperustan kokoamista ohjasivat opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset. Aikaisemmat tutkimukset, joita käytin työssäni käsittelivät muun muassa aiheita suuhygienistien koulutus ja kokemuksia jatko-opinnoista, jatkuva oppiminen, ajan hallinta, työelämän haasteet- ja vaatimukset, ammattikorkeakoulupedagogiikka, aikuiskasvatus sekä opiskelukyymalli.

Tiedonhaussa hyödynsin tietokantoja Academic search elite, Journal of dental education, Finna.fi sekä Eric. Aihetta käsittelevää kirjallisuutta käytin myös laajasti. Rajauksena tiedonhaussa käytin suomen ja englannin kieliä. Hakutulokset luin otsikko- sekä tiivistelmätasolla ja tämän perusteella valitsin osan kokonaan luettaviksi. Tiedonhaun prosessi, tutkimukset ja artikkelit on esitetty taulukoissa. (liite 1 ja 2) Taulukoista näkyy milloin ja missä tutkimukset on tehty ja niiden aihe.

#### 3.2. Aikaisemmat tutkimukset

Aikaisemmissa amerikkalaisissa tutkimuksissa selvitettiin suuhygienistien käsityksiä tutkinnon jatkokoulutuksesta ja sen suorittamisen esteistä (Boyd - Bailey 2011) sekä suuhygienistien käsityksiä arvoista, esteistä sekä motivaatiosta jatkokoulutukseen (Smith – Boyd – Rogers – Le Jeune 2016). Tutkimuksissa esille nousivat suuhygienistien käsitykset jatko-opiskelun tärkeydestä ja sen tuomien työllisyysmahdollisuuksien laajentuminen sekä henkilökohtainen kouluttautuminen. Suurimpina haasteina ilmoitettiin ajanhallinta, talous ja koulutusohjelmavaihtoehdot. Myös opinnäytetyön tekeminen ja sen vaatima työtaakka mietitytti osallistujia. Motivoivina tekijöinä koettiin uralla etenemisen mahdollisuus, edut ja palkka, henkilökohtainen tyytyväisyys, kyky edistää ammattia sekä taloudellista tukea. Osallistajat olivat yhtä mieltä siitä, että koulutuksen lisääminen voi johtaa monipuolisempiin uramahdollisuuksiin ja edistää ammattia, mutta heidän vastauksistaan

ilmeni myös rajoitettu motivaatio jatkaa jatko-opintoja. Suun terveydenhuollon oppilaitosten ja ammatillisten organisaatioiden tulisi ensisijaisen tärkeänä vähentää esteitä ja lisätä motivaatiota tutkinnon jatko-opiskelulle, jotta tulevaisuudessa varmistetaan pätevä suun terveydenhuollon työvoima.

### 3.3. Teoria aikuisena oppimisesta

Tässä opinnäytetyössä aikuisena oppimista tarkastelin andragogisen lähestymistavan kautta. Aikuinen oppii eri tavalla kuin lapsi ja usein aikuisena opiskelu suoritetaan työn ohessa (Manninen, Kauppi, Kontiainen, 1988, 3.)

Teoriaa aikuisen oppimisesta nimitetään andragogiikaksi. Itseohjautuva oppiminen pyrkii opiskelijakeskeisyyteen ja aikuisten ominaispiirteet huomioon ottavaan aikuiskoulutukseen. Malcolm Shepherd Knowles (1913-1997) kehitti aikanaan aikuisen oppimiseen liittyvää teoriaa, andragogiikkaa, jonka mukaan aikuinen oppii eri tavoin kuin lapsi. Knowlesin mukaan aikuisen oppimiseen liittyy keskeisesti viisi tekijää, jotka erottavat andragogiikan perinteisestä pedagogiikasta. Knowlesin mukaan henkilön ikääntyessä hänen minäkäsityksensä, oppimisvalmiutensa, oppimisensa suuntautuminen, kokemuksensa sekä oppimismotivaationsa muuttuvat. Pohja opiskelulle muodostuu mm. laajenevasta kokemusvarastosta, itseohjautuvuudesta sekä sisäisestä motivaatiosta oppia uutta. Knowlesin itseohjautuvan oppimisen taustalla on periaate, jonka mukaan aikuiselle luonnollisin tapa oppia on ajankohtaisten ongelmien ratkaisu oppimisen avulla sekä spontaani kiinnostus. (Knowles 1984:12; Manning 2007.)

Andragogiikka tulee kreikankielestä sanoista aikuinen (andros) sekä ohjata (agein), jolla tarkoitetaan aikuisten ohjaamista. Andragogiikka termiä käytetään erottamaan aikuiskasvatus lasten kasvattamisesta ja opettamisesta, josta käytetään termiä pedagogiikka (Manninen, Kauppi, Kontiainen, 1988, 3).

Aikuiset voivat ottaa vastuuta omien oppimistarpeiden määrittelystä ja oppimisesta, sillä humanismin periaatteen mukaan aikuiset nähdään itseohjautuvina oppijoina. Oppiminen on aikuisen kokemiin ongelmatilanteisiin vastaamista ja se tapahtuu tehokkaimmin itseopiskelun periaatteita soveltaen (Manninen, Kauppi, Kontiainen, 1988, 5-11).



Aikuisia opettaessa tulisi ottaa huomioon aikuisten itseohjautuvuus, kokemustausta, vaatimus opitun välittömästä hyödyntämisestä sekä aikuisten ongelmakeskeinen opiskelutyyli. Knowlesin esittämä aikuiskoulutuksen suunnittelun malli perustuu itseohjattuun prosessiin, jossa oppijat määrittelevät koulutustarpeensa ja kiinnostuksensa, asettavat tavoitteet, suunnittelevat toteutuksen, toteuttavat suunnitelmat oppimissopimusten avulla ja arvioivat tavoitteiden saavuttamista. Oppimisprosessin sisältö perustuu opiskelijan ja opettajan yhteisiin päätöksiin. Suunnittelu perustuu yhteistyöhön ja siinä opiskeluprosessilla on keskeinen osuus, ei niinkään oppiaineksella tai oppimistuloksilla. (Manninen, Kauppi, Kontiainen, 1988).

Andragogiikka-käsite on herättänyt myös kritiikkiä ja on keskusteltu siitä, onko se aikuis-koulutuksen menetelmä tai tekniikka vai vain joukko oletuksia.

Aikuisena oppiminen on erilaista kuin nuorena opiskelu. Aikuisella on jo runsaasti elämäkokemusta, sekä yleensä myös jo paljon työkokemusta, jota voi hyödyntää opiskelussa. Koulutus on jatkuvaa pätevyyden kehittämistä elämän eri mahdollisuuksien saavuttamiseksi. Kaikki tieto, joka auttaa elämään tehokkaammin huomenna on tervetullutta tänään (Manninen, Kauppi, Kontiainen, 1988).

#### 3.4. Työelämän muutokset ja vaatimukset

Nykyisessä työelämässä työntekijöiltä odotetaan uudistamishalukkuutta, joustavuutta, muutoskykyisyyttä ja sopeutumista suuriin työmääriin. Yrityksien tavoitteet ovat korkealla ja suuntana on tulosten monimuotoistuminen sekä laajentuminen. Yrityksissä pyritään taloudellisiin voittoihin ja tavoitellaan tuloksia sekä moninaisia projekteja- ja prosesseja. Työntekijälle kiire-termi on käynyt hyvinkin tutuksi ja usein vaikka kuinka yrittäisi ja tekisi se ei tunnu riittävän. Ajan riittämättömyyden vuoksi töitä tehdään kotona ja vapaa-ajalla. Riittämättömyyden tunne tarkoittaa useita asioita. Yhteistä sille on, että niin työelämässä kuin yksityiselämässä halutaan onnistumisen kokemuksia. Riittämättömyyden tunteita ruokkivat myös kokemukset osaamattomuudesta. Työpaikoilla riittämättömyyden tunteet tulisi ottaa vakavasti ja näihin tulisi tarttua mahdollisimman varhain. Työntekijän tunne omasta riittävydestä työelämässä edistää työhyvinvointia. Näitä tunteita pitäisi mahdollistaa ja tukea työpaikka- ja täydenniskoulutuksella sekä ammatillisella koulutuksella. Hyvä kokemus työtehtävien osaamisesta antaa hyvän mallin tasavertaisuudelle työyhteisössä. Nykyisiin vaatimuksiin nähden ammatillisuuden pitäisi olla korkealla tasolla

näin minimoidaan virheiden syntymistä. Kun työntekijöillä on vahva ammatillinen osaaminen se tuo työyhteisöön positiivista energiaa sekä vapautta kehittää ja tehdä asioita. (Suonsivu 2015: 9-10, 115.)

Maailmanlaajuisesti tapahtuva taloudellinen kilpailu saa aikaan ilmiön, jolla pyritään ihmisten työpanoksen tehostamiseen. Tämän toteuttamiseksi työntekijöiden kokonaistyöaikaa sekä työuria pidennetään. Työikänsä aikana useat ihmiset kokevat erilaisia siirtävävaiheita esimerkiksi ammatin vaihto tai työn menetys. Työuriin kohdistuu uudistuspaineita, kun muutokset työelämässä kiihtyvät. Kun työurassa tapahtuu muutoksia, niin tehdään valintoja tulevaisuuteen. Teorioiden mukaan ihmisillä on tavoitteena aktiivisesti muokata elämänsä niin että se tarjoaisi hyvää oloa ja menestystä. (Suonsivu K, 2015: 121,124.)

### 3.5. Aikuiskoulutuksen haasteet

Usein oppimisympäristö aikuiskoulutuksessa on haasteellinen sekä opiskelijoille että kouluttajille. Opintoihin sisältyy esimerkiksi itsenäistä opiskelua, sekä opiskelua verkossa. Opiskelun alkaessa itsenäiset opiskelumuodot ovat usein vieraita aikuisopiskelijoille (Ahonen, Koivuniemi 2011: 5.)

Ennen kuin päätös opiskeluiden aloittamisesta on valmis, aikuinen joutuu miettimään useita kysymyksiä. Innokkuus opiskelun aloittamiseen saattaa tuntua hyvinkin mielekkäältä ja heittäytymiseltä uuden kokemuksen äärelle. Opintojen alkuvaiheessa opiskelija käy läpi aikaisemmat kokemukset opiskelusta ja oppimisesta. Alkuvaiheessa esiin voi nousta myös ihmetystä ja epävarmuutta. Miten selviytyä vaatimuksista, joita korkeakoulussa vaaditaan? Miten hyödyntää aikaisempaa osaamista? Miten opiskelijan velvollisuudet sovitetaan muihin tehtäviin? Ongelmia saattaa tulla vastaan myös motivaatiosta riippumatta eli tekijöitä, joita ei ole osattu ennakoida, kuten ajankäyttö, perhe-elämä sekä työelämän joustamattomuus opiskeluiden ohella. Opiskelutaidot voivat olla hukassa ja ainakin alkuvaiheessa saattavat vaatia päivitystä sujuakseen. Eli kun opiskelu yhdistetään perheeseen, työssäkäyntiin ja hukassa oleviin opiskelutaitoihin vaaditaan uhrauksia, motivaatiota sekä unettomia öitä. Pystyykö ammattikorkeakoulu tukemaan opiskelumuotiota ja löytyykö joustavuutta toimia opiskelijan elämäntilanteen mukaan. Aikuisopiskelijalle on tärkeää tavata omaa ohjaajaa säännöllisesti häntä askarruttavien kysymysten esittämiseksi sekä ohjeistusten ja neuvojen saamiseksi (Putkuri 2009: 21–22.).

Peruslähtökohdat aikuiskasvatuksen sosiaalipedagogiikassa on jaettu useaan eri kategoriaan. *Osallistavassa* aikuiskasvatuksessa osallistujat ottavat osaa kaikkeen heitä itseään koskevaan päätöksentekoon sekä ovat toimijoita omassa arkipäivässään. Hylätään kulttuurin välittämä vertikaalinen malli ja korvataan horisontaalisella osallistumisen asenteella (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120).

Yleisesti ollaan havaittu, että aikuiskasvatuksen tärkeimpiä määrittäjiä on *aktiivisuus*. Oppiminen syntyy osallistujien omasta etsinnästä eikä passiivisesta kulttuuristen sisältöjen vastaanottamisesta. Näin osallistujat ymmärtävät sen olevan paras tapa asioiden omaksumiseen (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120).

*Innostaja* aikuisten kasvattajana ajatuksessa hylätään perinteinen kasvattaja-kasvatettava, opettaja-oppilas roolimalli. Innostaja auttaa ryhmää prosessissa itseään oppimisen aikaansaamisessa (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120).

*Yhteisessä* etsimisen prosessissa toteutetaan yhteisyydessä kasvaminen eli eletään sosiaalisissa suhteissa ja samalla opitaan parhaiten. (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120)

Aikuiset havaitsevat näin omat *tarpeensa* sekä ongelmansa, jotka tulisi ratkaista ja parantaa. Ymmärretään että tärkeintä on oppia suhtautumaan elämään tehokkaasti ja arvokkaasti (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120).

Edellä mainitun käsitteen elävän ymmärryksen, kautta saadaan aikaan se, että ymmärretään yksilön elämän vaikutus koko yhteisöön. *Yhteisöllinen elämä*, joka rakentuu jäsenten yksilöllisen elämän kehittyessä ja näin löydetään yhteisiä tavoitteita (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120).

Yhdessä havaittujen ongelmien syntyessä kuljetaan eteenpäin. Ongelmia ratkaistaan yhdessä. Pyritään *transformaatioon*, eli *sosiaalisen todellisuuden muuttaminen laadullisemmaksi* (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 120).

*Perimmäinen tavoite* aikuiskasvatuksessa on sellaiseen prosessiin ryhtyminen, jossa etsitään tehokkaita ratkaisuja ja arvioidaan todellisuutta. Sosiaalinen todellisuus täytyy tuntea ja sen parantamiseksi tulee kyetä tekemään päätöksiä. *Osallistuminen* transformaa-tion prosessiin aktiivisesti sekä *Sitoutua muuttamaan sosiaalista todellisuutta* (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 121).

Aikuiskasvatusprosessin toivotun lopullisen tuloksen voi yhdellä sanalla ilmaista: *kehitys*. Jatkuva kehitys on sekä yhteisöllistä, yksilöllistä, yhteiskunnallista että alueellista. Sosiaalipedagoginen käsitys edellisten määritysten pohjalta on, että ihminen, persoona toimii ennen kaikkea dynaamisesti. (Heikkinen A, Kallio E, 2014: 121).

### 3.6. Ammattikorkeakoulupedagogiikka tutkinnon täydentämisen tukena

Suuhygienistin tutkinnon täydentäminen suoritetaan ammattikorkeakoulussa ja useimmiten työn ohessa. Tässä työssä tarkastelin ammattikorkeakoulupedagogiikan työelämälähtöistä oppimisympäristöä sekä aikuiskoulutusta tutkinnon täydentämisen tukena.

Ammattikorkeakoulu kouluttaa ammatillisiin asiantuntijatehtäviin työntekijöitä, täten tutkimus- ja kehitystyön sekä opetuksen tulisi vastata työelämän ja kehittämisen vaatimuksia. Uusia työelämälähtöisiä oppimisympäristöjä kehitetään jatkuvasti. Tämän tarkoituksena on työelämän ja koulutuksen yhteistyö, ja siellä toteutettavat toimintatavat. Näin valmistuvien työllistymismahdollisuuksia parannetaan ja koulutuksen työelämävastavuus varmistetaan. (Heino M, 2015.)

Ammattikorkeakoulusta valmistuu asiantuntijoita työelämään ja tästä muodostuu opetukselle tavoitteet. Oppimistavoitteisiin opetussuunnitelmassa pyritään erilaisin opetusmuodoin. Opiskelijan ja opettajan ajatukset voivat olla hyvin erisuuntaisia: projektimuotoisen tai ongelmakeskeisen oppimisen voi opiskelija kokea raskaana syystä, että hän kokee itse joutuvansa tekemään työn. Koulutuksen pedagogiset ratkaisut tulisi tehdä ammattiin kasvamista ajatellen, koska perinteinen koulumalli on, että tiedon esittäminen ja toistaminen näyttävät ennemminkin haittaavan eikä hyödyttävän etsimään tietoa sekä oppimaan itsenäisesti (Lonka - Paganus 2004.)

Oppimisympäristöjen muutosten tarkastelu aikuis- ja korkeakoulutuksessa on perusteltua, sillä näiden toimintakentillä on samansuuntaisia kehitystrendejä. Esimerkiksi virtuaalisen verkkokurssitarjonnan lisääntyminen, verkko-opetuksen laajeneminen, teknologiaan tukeutuvan opetuksen ja oppimisen yhdisteleminen perinteisen opetuksen rinnalle, verkko- ja oppimisportaalit, tietojärjestelmät, tiedonhaku- ja kirjastojärjestelmät sekä ohjaus- ja informaatiopalveluiden kasvu tietoverkkovälitteisesti (Weller 2007).

Koulutussektori ja ammattikorkeakoulukenttä ovat viime vuodet olleet melkoisessa myllerryksessä. Toimintaympäristössämme, digitalisaatio, ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin nopeat vaatimukset ja muutokset työelämää joustavammin ja paremmin palvelevasta tutkintorakenteesta tuovat uusia haasteita. Toki myös mahdollisuuksia, mikäli ne pystytään sekä osataan näin hyödyntää ja nähdä. Niukkenevat resurssit sekä kasvavat tehokkuus- ja tulosvaatimukset yhdessä tuntuvat kuitenkin yksilötasolla hyvin haastavilta (Heino M, 2015).

Suomessa aikuiskoulutusta järjestetään noin 800 oppilaitoksessa, perusopetuksesta erilaisiin vapaan sivistystyön toteuttamiin koulutuksiin oppilaitoksittain. Tilastokeskus on vuonna 2018 määritellyt aikuiskoulutuksen näin: "Aikuiskoulutuksella tarkoitetaan ohjattujen oppimistilaisuuksien järjestämistä aikuisille, jotka aikaisemmin päättäneen tai keskeyttäneen koulujärjestelmäkoulutuksen jälkeen tavallisesti toimivat tai ovat toimineet työelämässä. Tunnusomaista on, että koulutus on erityisesti aikuisia ajatellen järjestettyä ja organisoitua. Erona koulujärjestelmäkoulutukseen voivat olla esim. opetuksen ajankohta ja opetustavat. Aikuiskoulutustutkimuksessa aikuiskoulutus on rajattu koulutusta antavan organisaation (oppilaitoksen, koulutusyrityksen tms. koulutuksen järjestäjän) perusteella." (Tilastokeskus 2018).

Aikuiskoulutuspolitiikan tavoitteissa keskeisinä nousevat monikulttuurisuuden vahvistuminen, työurien pidentyminen sekä elinikäisen oppimisen edellytysten toteutuminen. Kansalaisten liikkuvuuden lisäksi toinen päätavoite eurooppalaisten tutkintojen viitekehysessä (EQF) on elinikäinen oppiminen, tämä sisältää ammatillisen, yleissivistävän ja akateemisen koulutuksen tutkintojen tasot. Lisäksi EQF lisää elinikäisen oppimisen mahdollisuudet yhteiseksi viitemateriaaliksi. Näin yksittäisten opiskelijoiden ei tarvitse uudelleen suorittaa samoja opintoja ja heidän eteneminen helpottuu. Esimerkiksi miten virallisesti työelämässä sekä eri maissa suoritettuja oppimistuloksia pystyttäisiin yhdistelemään (Ahonen - Koivuniemi 2011: 10.)

Aikuisopiskelijoille on jo kattunut työkokemusta, elämäkokemusta sekä aiempia opintoja. Silloin opittavat asiat linkittyvät jo olemassa olevaan usein hyvin monipuoliseen tietoineeseen. Sen vuoksi oppimisympäristö määritellään laajaksi ja avoimeksi ja tässä oppimisympäristössä asiantuntijuuden kehittyminen ja oppiminen integroidaan informaalisissa ja noninformaalisissa ympäristössä hankittuun osaamiseen ja näin saavutetaan kokonaisvaltainen ja uutta luova osaaminen (Haltia - Jaakkola 2009: 15-16.)

Aikuisuuden informaalikäsite on arkipäiväoppiminen, oppiminen kokemuksesta, oppiminen työn- ja yhteiskuntaelämän kautta, satunnainen- ja tavoitteellinen oppiminen sekä äänettömät taidot. (Pohjonen 2005: 19)

Aikuisuuden nonformaalikäsite on muut organisoidut opinnot esimerkiksi henkilöstökoulutus, harrastusopinnot sekä yleissivistävät ja yhteiskunnalliset opinnot. (Pohjonen 2005: 19)

### 3.7. Erikoishammashoitajasta suuhygienistiksi

Suuhygienistikoulutuksen juuret ovat vuonna 1976 aloitetussa erikoishammashoitajakoulutuksessa. Suuhygienistikoulutus on suomessa melko nuori verrattuna esimerkiksi kätilö-, fysioterapeutti-, tai sairaanhoitajakoulutukseen. Erikoishammashoitajakoulutus oli vuoden kestävä jatkokoulutus niille hammashoitajatutkinnon suorittaneille, joilla oli vähintään kahden vuoden työkokemus hammashoitajan työstä. Keskiasteen koulutus uudistuksen myötä 1980-luvun puolivälissä koulutuksesta valmistuttiin hammashuoltajanimikkeellä. Koulutus kesti tuolloin peruskoulupohjaisena 4,5 vuotta, ylioppilaspohjaisena 3,5 vuotta ja hammashoitajapohjaisena 2,5 vuotta. 1990-luvun loppupuolella suuhygienistikoulutus on tapahtunut ammattikorkeakouluissa, jossa koulutusohjelman laajuus on 210 opintopistettä. (Keto - Roos 2006)

Vuonna 1976 alkoi Suomessa vuoden kestävä suuhygienistikoulutus Helsingin IV sairaanhoito-oppilaitoksessa. Tutkintonimike oli ylempi hammashoitaja ja ammattinimike erikoishammashoitaja. 1987 keskiasteen ammatillisen koulutuksen myötä erikoishammashoitajakoulutus muuttui hammashuoltajakoulutukseksi. 1994 suuhygienisti (hammashuoltaja-nimellä) koulutus siirtyi ammattikorkeakouluihin. 1996 kirjattiin suuhygienisti ammatinharjoittamislakiin laillistettuna ammattihenkilönä ja samana vuonna järjestettiin jäsenkysely Suuhygienistiliiton jäsenille, joissa esitettiin suuhygienistininimikkeen virallistamista ammattinimikkeeksi ja tämä nimike sai 80% kannatuksen. 1997 vahvistettiin suuhygienisti- nimike tutkinto- ja ammattinimikkeeksi sekä rajattu puudutusoikeus ja täydennyskoulutus tältä osin ammattikorkeakouluihin. 2009-2010 vahvistettiin muutos sairausvakuutuslaissa suuhygienistin antaman hoidon osalta. Korvausperusteet suuhygienistin antamasta hoidosta ovat samat riippumatta siitä onko suuhygienisti palkkasuhteessa vai yrittäjänä toimiva. Suuhygienisteille myönnettiin myös osittainen reseptikirjoitusoikeus 2010. (Suomen suuhygienistiliitto, 2018).

### 3.8. Opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeakoulututkinnoksi

Suuhygienistin opistoasteentutkinnon täydentämisestä ammattikorkeakoulututkintoon on valittavana muutama erilainen opintopolku. Opistoasteentutkinnon suorittanut voi hakea yhteishaun väylän kautta opiskelemaan ammattikorkeakoulututkintoa. Yhteishaku järjestetään joka vuosi keväällä ja syksyllä. Kevään yhteishaku on laajempi: siinä ovat mukana myös ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishaku, korkeakoulujen yhteishaun lisäksi. Syksyn yhteishaku on suppeampi, siinä ovat mukana ainoastaan korkeakoulujen yhteishaku ja tarjolla on yleensä vähemmän koulutusaloja ja opintopaikkoja. (opintopolku.fi)

Aikaisemmin suoritettua opistoasteen tutkinnon voi täydentää ammattikorkeakoulututkinnoksi noin 1-2,5 vuodessa. Tutkinnon voi täydentää päivätoteutuksena tai monimuototeutuksena töiden ohessa, jos perinteinen päiväopiskelu ei ole mahdollista. Yhteishaun väylän kautta tutkinto-opiskelijaksi hyväksytyt opiskelijat suorittama tutkinto on opiskelijalle maksuton. (opintopolku.fi.)

Opistoasteen tutkinnon voi täydentää myös avoimen ammattikorkeakoulun väylän kautta. Tässä vaihtoehdossa suoritetaan hyväksytysti 60 opintopistettä. Avoimessa ammattikorkeakoulussa opintoja suorittaneet voivat hakea avoimen väylän kautta ammattikorkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen opintojen perusteella, ilman valtakunnalliseen yhteishakuun osallistumista. Kun opiskelija on hyväksytty tutkinto-opiskelijaksi, opintosuunnitelman mukaiset opinnot voidaan hyväksi lukea ja tutkinto valmistuu. Avoimen ammattikorkeakoulun väylän kautta täydennettävä tutkinto on opiskelijalle maksullinen. (opintopolku.fi.)

Molemmissa vaihtoehdoissa opiskelijalle tehdään oma henkilökohtainen opintosuunnitelma, HOPS, jonka mukaan opiskelija suorittaa hyväksytysti tutkinnon täydentämisen vaatimat opinnot. Osa opinnoista voidaan hyväksi lukea aikaisempien opintojen tai työkokemuksen perusteella osaksi tutkintoa. (opintopolku.fi.)

Joulukuussa 2018 astui voimaan ammattikorkeakoululain muutos, joka avaa opistotason tutkinnon suorittaneille portin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. Käytännössä ylempään amk-tutkintoon voi opistopohjalta hakea vuoden 2020 alussa. Laissa asia on muotoiltu näin:” Ylempään amk-tutkintoon johtaviin opintoihin voidaan ottaa opiskelijaksi se, joka on suorittanut soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan

ammattikorkeakoulututkinnon, tai se, jolla ammattikorkeakoulu katsoo muutoin olevan riittävät tiedot ja taidot opintoja varten.” Ammattikorkeakoulu saa itse arvioida, mitkä ovat riittävät tiedot ja taidot. (Kurtti J. 2018, Tehy lehti no.2 s. 43)

### 3.8.1. Oppilaitosten koulutustarjonta

Monet ammattikorkeakoulut tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia ammatillisen osaamisen kehittämiseen ja ylläpitoon erilaisten täydennyskoulutusten ja valmennusten muodossa, joita voidaan toteuttaa työelämän vaatimusten mukaisesti. Esimerkiksi Metropolia Ammattikorkeakoulun koulutustarjonnassa 2018 on tarjolla seuraavia täydennyskoulutuksia suun terveydenhuollon ammattilaisille:

- Kivunlievitys suun terveydenhuollossa, 3 opintopistettä
- Intraoraalikuvantaminen
- Leukojen ja hampaiston alueen kartiokeilatogramfiakuvaus, 10 opintopistettä
- Suuhygienistien rajatun lääkkeenmääräämisen lisäkoulutus, 3 opintopistettä
- Motivoiva haastattelu työmenetelmäksi
- Säteilyturvallisuuden verkkokurssi, 1 opintopiste

Opistoasteen tutkinnon suorittanut suuhygienisti voi hakea opiskelemaan yliopistoon. Opistoasteen tutkinto ei anna opinto-oikeutta ammattikorkeakoulussa suoritettavaan ylempään ammattikorkeakoulututkintoon (YAMK) (opintopolku.fi 2018)

Ammattikorkeakoulututkinnon (AMK) suorittanut suuhygienisti voi hakea opiskelemaan joko yliopistoon tai tarvittavan työkokemuksen kerrytettyään suorittamaan ylempää ammattikorkeakoulututkintoa (YAMK). (opintopolku.fi 2018)

### 3.8.2. Läpi elämän jatkuva oppiminen

“Elinikäisellä oppimisella tarkoitetaan kaikkea elämän aikana tapahtuvaa oppimista, jonka tarkoituksena on kehittää yksilön tietoja, taitoja ja kykyjä henkilökohtaisessa, yhteiskunnallisessa tai sosiaalisessa elämässä ja/tai työelämässä”. (Tilastokeskuksen määritelmä 2018)



Oppimisen perustaidot on pidettävä vahvana, jotta mahdollistetaan edellytykset elinikäiseen oppimiseen ja jatkuvaan opiskeluun. Työntekijän kouluttautuminen työelämän tarpeisiin edellyttää, että on olemassa sisällöltään tarpeita vastaavaa koulutusta sopivina kokonaisuuksina ja että on mahdollista suorittaa koulutusta töiden ohessa. Tällöin kehitetään myös organisaatiota ja lisää tarkoituksenmukaisella tavalla myös yksilön osaamista. Tässä onnistuminen edellyttää koulutuksen tarjoajilta ja korkeakouluilta osaamistarpeiden tunnistamista ja näihin soveltuvien ratkaisumallien mukaista palvelua. Koulutuspalvelut ovatkin muuttumassa näin ollen kehittämispalveluiksi. Yksilölähtöinen ja joustava jatkuvan osaamisen kehittämisen ovat tulevaisuudessa tärkeässä roolissa. Osaamisen kehittämispolkujen muodostumisessa on keskeinen osa aikaisemmin hankitulla osaamisella, sen todentamisella ja hyödyntämisellä. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018: 8.)

Työnantajasektorilla on vaikutus työntekijän henkilöstökoulutukseen osallistumiseen. Vuonna 2012 henkilöstökoulutusta saatiin eri sektoreilla seuraavasti:

- valtiolla työskentelevät palkansaajat 71%
- kunnalla työskentelevät palkansaajat 66%
- yksityisellä sektorilla työskentelevät palkansaajat 54%

Yksityisellä sektorilla organisaation koko vaikutti henkilökoulutukseen vuonna 2012 seuraavasti:

- 1-49 henkeä työllistävät yritykset 44% koulutukseen osallistuminen
- 250-499 henkeä työllistävät yritykset 71% koulutukseen osallistuminen

Aikuiskouluttautumiseen vaikuttaa selkeästi henkilöstön koulutustaso. Vuonna 2012 70 prosenttia korkea-asteen tutkinnon suorittaneista, 47 prosenttia keskiasteen suorittaneista ja vain 34 prosenttia perusasteen suorittaneista osallistui aikuiskoulutukseen (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018: 8.)

Vuonna 2012 tehdyn Tilastokeskuksen aikuiskoulutustutkimuksen oli selvittää tekijöitä, jotka estivät vastaajien osallistumista aikuiskoulutukseen. Koulutuksen ja työn yhteensovittaminen oli yleisimmin todettu este kouluttautumiseen. Perhesyyt sekä koulutuksen suorittamispaikan pitkä etäisyys olivat toiseksi ja kolmanneksi yleisimmät syyt osallistu-

mattomuuteen. Työnantajapuolen tuen puute, koulutuksen hinta sekä koulutusvaihtoehtojen sopimattomuus olivat myös havaittuja esteitä. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018: 8.)

### 3.9. Opiskelukykymalli opiskelun tukena

Työelämässä puhutaan työterveyshuollosta, työterveydestä, työturvallisuudesta, työkyvystä sekä toiminnasta, joka edistää työkykyä. Opiskelijalle opiskelu on työtä ja oppilaitos hänen työpaikkansa. Siksi opiskelijoiden kohdalla voidaan puhua opiskelukykystä edistävästä toiminnoista, opiskeluterveydenhuollosta, opiskeluterveydestä sekä opiskeluturvallisuudesta. Opiskelukyky on yhteydessä opiskelijan hyvinvointiin, opintojen sujuvuuteen ja oppimistuloksiin. (Kunttu 2009.)

Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) ylilääkäri Kristiina Kunttu ja Työterveyslaitos ovat kehittäneet työkykymallia hyödyntäen opiskelijoille opiskelukykymallin. Tämä pitää sisällään tärkeitä asiat opiskelijan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta, jotka koostuvat yksilöä ja ympäristöä koskevasta neljästä ulottuvuudesta. (Kuvio 1. Opiskelukykymalli, Kristiina Kunttu.)

Työ- ja opiskelukykymallissa on kolme toisiinsa verrattavaa osatekijää: terveys ja voimavarat- ulottuvuus ovat molemmissa samat, työympäristöä vastaa opiskeluympäristö ja ammattitaitoa opiskelutaito. Erityispiirre opiskelukykystä kuvaavassa mallissa on ohjaus ja opetustoiminta, jolle ei löydy vastaavaa työkykymallissa. Opiskelun ja työn välillä on muitakin eroavaisuuksia. Opiskelijalla ei välttämättä ole selkeää käsitystä siitä, mikä on koulutuksen sisältö ja luonne. Työntekijällä yleensä taas on hyvät tiedot tulevista työtehtävistään työstä, johon on hakeutunut. Työntekijällä on oikeus palkalliseen sairauslomaa, kun taas opiskelijalla ei tällaista oikeutta ole. Sairastumisesta huolimatta opiskelijan tulee hoitaa koulutyöt ja tentit. Mikäli opiskelija ei sairastumisesta johtuen pysty koulutöitä hoitamaan, aiheuttaa tämä koulutöiden ruuhkautumista ja mahdollisia tenttien uudelleen suorittamisia. (Kunttu 2009.)

Opiskelijan omat voimavarat tarkoittavat opiskelukykymallissa elämäntilannetta, sosiaalisia suhteita, persoonallisuutta, psyykkistä ja fyysistä terveydentilaa sekä muita terveyteen vaikuttavia käyttäytymistottumuksia. Sosiaalinen tuki, elämänhallinta, omien voimien ja kykyjen riittävyys ovat tärkeitä opiskelun sujumiseen ja opiskelijan hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. (Kunttu 2009.)

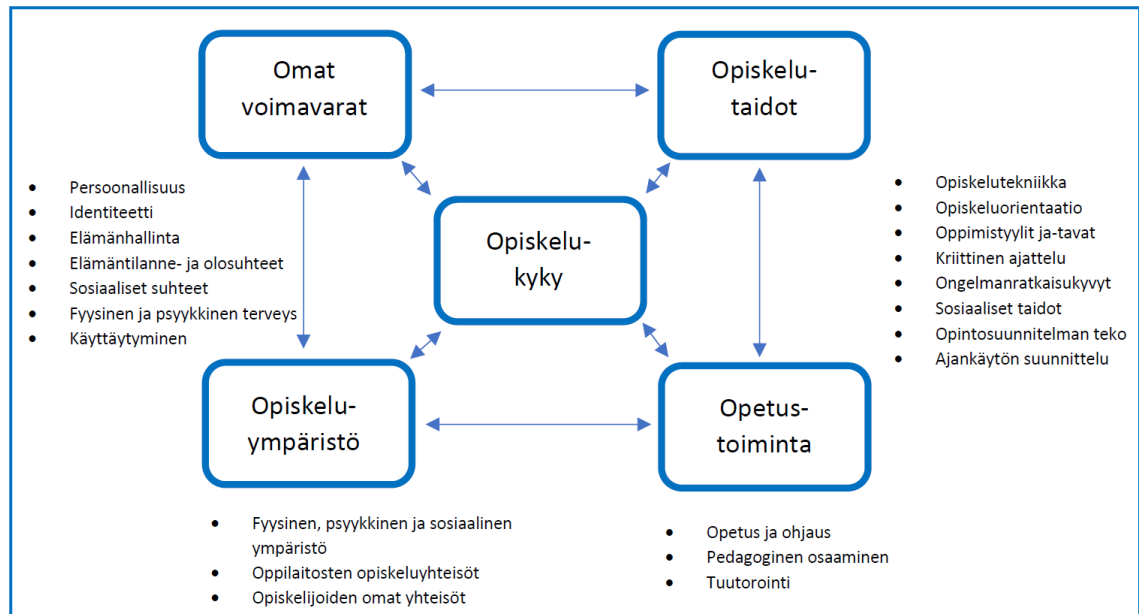
Opiskelijan ammatillista osaamista ovat opiskelutaidot. Opiskelutaitoja ovat mm. opiske-  
lutekniikka, ongelmanratkaisukyky, kriittinen ajattelu sekä sosiaaliset taidot. Ajankäytön  
suunnittelu ja opintosuunnitelman teko ovat myös tärkeitä taitoja. (Kunttu 2009.)

Opiskelukyvylle on äärimmäisen tärkeää opetuksen ja ohjauksen merkitys. Pätevällä ja  
asiantuntevalla ohjaus- ja opetustoiminnalla on opiskelukykyä rakentava vaikutus. Hyvä  
vuorovaikutus opiskelijan ja opettajan välillä, sekä palautteen anto ja arviointi kuuluvat  
siihen. Tuutorointi ja opiskelijan sopeutuminen opiskeluyhteisöön ovat tärkeä osa opis-  
kelukykyä. Monet opiskelustressin aiheista liittyvät ohjauksen ja opetuksen alueisiin: uu-  
den oppimiseen käytettävissä oleva aika, opiskeltavan asian paljous, tentit ja arvioinnit,  
palautteen riittämättömyys ja vaatimukset. (Kunttu 2009.)

Opiskeluympäristöksi käsitetään fyysinen-, psyykinen-, ja sosiaalinen ympäristö. Opis-  
keluolosuhteet, opintojen järjestäminen, erilaiset oppimisympäristöt, taukotilat ja opetus-  
välineet muodostavat fyysisen opiskeluympäristön.

Opiskeluyhteisöiksi nähdään oppilaitoksiin muodostuvat sisäiset sekä opiskelijoiden vä-  
liset omat yhteisöt.

Psyykinen sekä sosiaalinen ympäristö sisältää opiskelijoiden ja henkilökunnan välisen  
vuorovaikutuksen, opiskeluilmapiirin ja opiskelijayhteisöjen tarjonnan. Vertaistuki on  
myös yhteydessä opiskelujen sujumiseen (Kunttu 2009.)



Kuvio 1. Kunttu Kristiina, Opiskelukykymalli, 2009.

Yhteenvedona opiskelukyky on yhteydessä opiskelijan hyvinvointiin, opintojen sujuvuuteen ja oppimistuloksiin. Opiskelijan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tämä koostuu yksilöä ja ympäristöä koskevasta neljästä ulottuvuudesta. Nämä ulottuvuudet ovat opiskelutaidot, omat voimavarat, opetustoiminta sekä opiskelu-ympäristö (Kunttu 2009).

Opiskelukyky on toiminnallinen kokonaisuus, jossa sen osatekijät vaikuttavat toisiinsa. Kun kaikki osatekijät ovat tasapainossa, hyvinvointi edistää opiskelijan opiskelukykyä. Opiskelukykymalli auttaa jäsentämään eri toimijoiden rooleja ja yhteistyömahdollisuuksia opiskelukyvyn edistämiseksi ja tukemisessa (Kunttu 2009).

## 4 Opinnäytetyön toteuttaminen

### 4.1. Metodologiset lähtökohdat

Opinnäytetyö tehtiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää käyttäen, koska tarkoitus oli tutkia tutkimukseen osallistuvien suuhygienistien käsityksiä ja kokemuksia. Laadullinen tutkimus tarkastelee ajatuksiin ja tunteisiin liittyviä ilmiöitä. Ilmiöistä halutaan löytää ymmärrys, ei yleistettävyyttä. (Tuomi - Sarajärvi 2011: 68.)

Olen valmistunut suuhygienistiksi opistotason koulutuksesta vuonna 1997, jolloin nimikkeenä oli hammashuoltaja. Yli kahdenkymmenen vuoden ajan olen toiminut yksityisellä

sektorilla suuhygienistin työtehtävissä, joista viimeiset kymmenen vuotta erikoishammashoidon klinikalla. Työnkuvani on erittäin monipuolinen sisältäen muun muassa itsenäisen potilastyön, suukirurgisen potilastyön sekä kuvantamisen.

Kiinnostukseni tutkinnon täydentämiseen lähti ensisijaisesti elinikäisen oppimisen innoittamana. Kuten Risto Siilasmaa ja Rasmus Roiha Vieraskynä artikkelissaan (Helsingin Sanomat 16.3.2019) toteavat: ” Muutoksen vauhti kiihtyy koko ajan. Se, mikä oli uusinta uutta eilen, on tänään vanhaa ja huomenna kivikautista. Päivittämättömänä vuosia sitten suoritettun tutkinnon arvo on vähäinen.”

#### 4.2. Aineiston keruuna teemahaastattelu

Käytännön osuuden suoritin haastattelemalla ja analysoimalla suuhygienistitutkinnon suorittaneiden suuhygienistien käsityksiä ja kokemuksia tutkinnon täydentämisestä ammattikorkeakoulututkinnoksi.

Aineiston keruun suoritin teemahaastatteluna ja haastateltavina oli viisi (5) henkilöä.

Haastatteluista etsittiin vastauksia tutkimuskysymyksiin; Miksi suuhygienistit haluavat lähteä tutkintoa täydentämään? Ja miksi eivät? Mitkä ovat suuhygienistien käsitykset ja kokemukset täydennyskoulutuksesta? Millaista hyötyä koulutuksesta on tai olisi? Millaisia haasteita opiskeluun liittyy? Minkälaiseksi suuhygienistit kokevat täydennyskoulutuksen työn ohessa? Tutkittaviksi valitsin henkilöitä, joilta parhaiten sain aineistoa tutkimukseen eli opistoasteen suorittaneita suuhygienistejä. Taustatietokysymyksien tuloksista selvisi, että neljä (4) haastatteluihin osallistuneista oli yli 20 vuotta sitten opistoasteen suorittaneita hammashuoltajia ja yksi (1) haastateltavista oli yli 30 vuotta sitten valmistunut erikoishammashoitajaksi. Tällä hetkellä haastateltavat työskentelivät joko julkiselle-, yksityiselle tai 3 sektorille. Työnkuva oli muun muassa suuhygienistien työtehtävät, hammashoitajan työtehtävät, röntgenhoitaja, terveystieteidenmaisteri opiskelija sekä järjestöasiantuntija. Haastateltavista jokaisella oli yksi tai kaksi lasta.

Teemahaastattelulla kartoitetaan taustatekijöitä ja asioita, jotka edistävät tai haittaavat opiskelua. Teemahaastattelu oli aineistonkeruun menetelmänä tehokas ja sillä sai kattavan kuvauksen, kun vastauksia haettiin suuhygienistien käsityksiin ja kokemuksiin. Haastattelujen kysymykset nousivat tutkimuskysymyksien pohjalta. Haastattelumenetelmänä teemahaastattelu on keskustelunomainen, jota käytetään yhtenä tapana aineis-

tonhankinnassa laadullisessa tutkimuksessa. Tätä luonnehditaan myös puolistrukturoiduksi haastatteluksi, koska se sisältää enemmän ennalta määriteltyä rakennetta kuin esimerkiksi avoin haastattelu, mutta on rakenteeltaan väljempi kuin strukturoitu eli loma-kehaastattelu. Teemahaastattelu sopi aiheeseeni hyvin, koska saamista vastauksista ei ole ennakkokäsityksiä ja kun vastaukset muodostuivat tutkittavan omista henkilökohtaisista kokemuksista. ( Hirsjärvi - Hurme 2000, Eskola- Suoranta 2014: 87.)

Teemojen tarkoituksena on, että kaikkien haastateltavien kanssa on keskusteltu jossain määrin samoista asioista. Lisäksi teemoista muodostetaan konkreettinen kehikko, minkä avulla litteroitua haastatteluaineistoa voidaan käsitellä jossain määrin jäsentyneesti (Eskola - Suoranta 2014: 88; Kananen 2014: 72)

Haastateltavat henkilöt olivat jo tutkinnon päivittäneitä tai päivittämisestä kiinnostuneita suuhygienistejä. Haastateltavia haastattelin yksityishenkilöinä. Jokaiselle lähetettiin infokirje (liite 3) ja pyydettiin suostumus (liite 4) haastatteluun. Haastattelut suoritin tutkimukseen osallistuvan ehdottamassa paikassa työpaikalla, kotona sekä kahvilassa. Haastattelut nauhoitettiin äänitallenteelle, jonka jälkeen haastattelut kirjoitettiin tekstitiedostoksi. Ennen varsinaisia haastatteluja suoritin esihaastattelut kahdelle ei tutkimukseen osallistuvalla henkilöllä. Näiden esihaastatteluiden pohjalta kävin vielä läpi haastattelutilanteen, kulun sekä kysymykset.

#### 4.3. Aineiston analyysi

Suuhygienisteille suoritettujen haastatteluiden pohjalta kerättiin aineisto, joka analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Aineiston sisällönanalyysi voidaan toteuttaa aineistolähtöisesti (eli induktiivisesti) tai teoriasidonnaisesti (deduktiivisesti) ja teorialähtöisesti. Sekä induktiivisessä että deduktiivisessä toteutuksessa valmisteluvaihe on samanlainen. Litteroinnin jälkeen valitaan analyysiyksikkö, joka voi olla esimerkiksi yksittäinen sana tai teema. Se mitä ja miten aineistoa analysoidaan, tulee tässä vaiheessa olla päätettynä. Tutkijan tehtävänä on saada selvää aineistosta ja sen kokonaiskuvasta (Kankkunen - Vehviläinen - Julkunen 2013:168.)

Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä. Tavoitteena on analysoida systemaattisesti ja objektiivisesti aineistoa redusoimalla eli pelkistämällä, klusteroimalla eli ryhmittelemällä aineisto ja abstrahoinnilla, eli tutkimuksen kannalta oleellisen tiedon erottamisella. (Kankkunen - Vehviläinen - Julkunen 2013: 166-167.) (kuvio 2).

Tässä työssä analyysiyksikkö on lause, lauseen osa tai ajatuskokonaisuus, joka voi koostua useammasta lauseesta. Sisällönanalyysi tehdään aineistoa tulkiten sekä päätelyn avulla tutkimuskysymyksiin ohjautuen. Sisällönanalyysissä etenin Tuomi - Sarajärven mukaan (kuvio 2).



Kuvio 2. Sisällönanalyysi (Tuomi - Sarajärvi 2011:109.)

*Haastattelujen kuunteleminen ja auki kirjoitus sana sanalta.* Aineisto oli nauhoitettu äänitallenteelle ja se kuunneltiin sekä auki kirjoitettiin sanasta sanaan. Yhden haastattelun auki kirjoittamiseen aikaa kului noin 4 tuntia.

*Haastattelujen lukeminen ja sisältöön perehtyminen.* Aineistoa kertyi 12 sivua ( Arial Leipäteksti, fonttikoko 11, riviväli 1,5). Aineisto luettiin läpi useamman kerran ja vastaukset jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin alleviivattiin ja taulukoitiin alkuperäisilmaisuina.

*Pelkistettyjen ilmausten listaaminen.* Toisessa taulukossa kaikki epäolennainen litteroitiin pois. Aineiston analyysin suoritin useamman kerran ja tarkastelin taulukoituja ilmaisuja.

*Samankaltaisuuksien ja erilaisuuksien etsiminen pelkistetyistä ilmaisuista.* Aineistoa analysoidessa etsin tutkimuskysymyksiini mukaisesti samankaltaisuudet sekä eroavaisuudet vastauksista.

*Pelkistettyjen ilmausten yhdistäminen ja alaluokkien muodostaminen.* Alaluokat muodostuivat pelkistetyistä ilmaisuista ja nämä nimesin kuvailevilla alaotsikoilla. Alaluokkia muodostui neljä (4). Miksi tutkintoa lähdetään tai ei lähdetä täydentämään, hyödyt, haasteet ja opiskelu työn ohessa.

*Alaluokkien yhdistäminen ja yläluokkien muodostaminen niistä.* Alaluokat jakaantuivat kolmeksi (3) yläluokaksi jotka kuvasivat alaluokkien sisältöä. Asioita, jotka vaikuttavat, että tutkintoa lähdetään tai ei haluta lähteä täydentämään, käsitykset tutkinnon täydentämisestä sekä kokemuksia tutkinnon täydentämisestä.

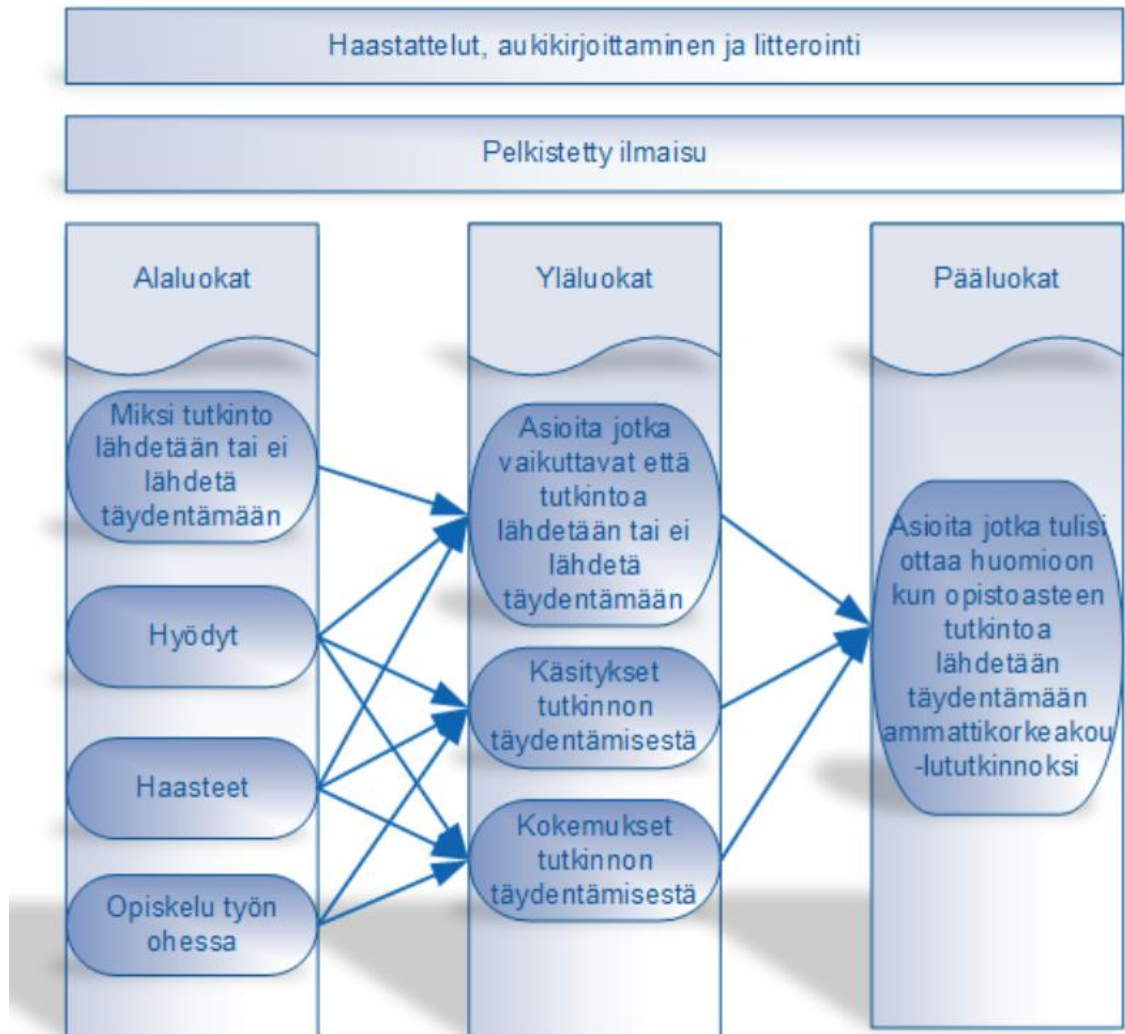
*Yläluokkien yhdistäminen ja kokoavan käsitteen muodostaminen.* Viimeisenä yläluokat muodostivat yhden (1) pääluokan, joka kuvasi yläluokkien sisältöä; Asioita, jotka tulisi ottaa huomioon, kun opistoasteen tutkintoa lähdetään täydentämään ammattikorkeakoulututkinnoksi.

## **5 Tulokset**

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin etsittiin vastauksia teemahaastattelua käyttäen. Haastatteluista vastauksia löytyi tutkimuskysymyksiin; Miksi suuhygienistit haluavat lähteä täydentämään tutkintoa ja miksi eivät. Mitkä ovat suuhygienistien käsitykset ja kokemukset täydennyskoulutuksesta työn ohessa sekä millaista hyötyä tai haasteita koulutukseen liittyy.



Aineistosta muodostui yksi (1) pääluokka: asioita, jotka tulisi ottaa huomioon, kun opistoasteen tutkintoa lähdetään täydentämään ammattikorkeakoulututkinnoksi. Kolme (3) yläluokkaa: asioita, jotka vaikuttavat, että tutkintoa lähdetään tai ei haluta lähteä täydentämään, käsitykset tutkinnon täydentämisestä ja kokemuksia tutkinnon täydentämisestä. Neljä (4) alaluokkaa: Miksi tutkintoa lähdetään tai ei lähdetä täydentämään, hyödyt, haasteet ja opiskelu työn ohessa (Kuvio 3).



Kuvio 3. Esimerkki aineiston alaluokkien, yläluokkien ja pääluokan kehittämisestä

### 5.1. Käsitteitä tutkinnon täydentämisestä

Opisto-asteen koulutuksen suorittaneiden suuhygienistien yleisimmät syyt lähteä täydentämään tutkintoa olivat ajatukset jatko-opiskelusta, tutkinnon päivittäminen, halu lisätä osaamista sekä mahdollinen urakehitys.

*Aattelin että kokeillaan nyt vielä amk päivitystä, jos tästä saisi niin ku jotain uutta kun tuntui että oli niin monta vuotta siitä valmistumisesta ja että et jotain vaihtelua pitäisi saada ja tutkinto tuntui vähän vanhalta.*

*Koin että olisi tarvetta mahdollisesti edetä työelämässä, halusin lisätä osaamista ja sitä kautta taas mietin myös niitä jatko-opintoja.*

Syyt miksi tutkintoa ei lähdetty täydentämään olivat, että tutkinnon täydentämistä ei koettu tarpeelliseksi tai siitä saatava hyöty koettiin vähäiseksi. Myös jatko-opinnot esimerkiksi suoraan maisterin opintoihin ilman tutkinnon täydentämistä nousivat haastatteluissa selkeästi esille.

*En ole ajatellut, enkä ole ajatellu amk tutkinnon suorittamista. Mieluummin suoraan maisteriopintoja kohti.*

*Tällä hetkellä tähän ammattiin liittyen en koe mitään tarpeellista pitkää periodia, että täydennyskoulutukset riittävät, mutta jos hakeutuisin ihan jotain varsinaisesti opiskelemaan niin se olisi varmasti joku ihan eri ala, kun tämä suun terveydenhuollon ala.*

Käsitteitä tutkinnon täydentämisestä saatiin opistoasteen suorittaneilta suuhygienisteiltä, jotka olivat miettineet tutkinnon täydentämisestä ammattikorkeakoulututkinnoksi. Vastaukset olivat suppeita ja käsitteistä ilmeni, että tutkinnon päivittämisestä ei paljoakaan tiedetty tai sitä ei pidetty kovinkaan tärkeänä. Jatko-opinnot esimerkiksi maisteritasolle sen sijaan kiinnostivat. Myös lyhyempien täydennyskoulutusten koettiin riittävän. Uudesta vuonna 2018 voimaan tulleesta lakimuutoksesta, joka avaa opistotason tutkinnon suorittaneille portin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon ei tutkittavilla ollut tietoa.

*No en tällä hetkellä ole kiinnostunut.*

*Kun olen tän ikäinen jo en tarvitse sitä puudutuskurssia enkä mitään muutaakaan mielestäni.*

### 5.1.1. Käsitteitä tutkinnon täydentämisen hyödyistä ja haasteista

Hyödyt mitä tutkinnon täydentämisen käsitettiin antavan, olivat jatko-opiskelu ja niihin pääseminen sekä nopeasti eteenpäin menevä hammaslääketieteen ala ja sen mukana pysyminen.

*Ainoastaan lisäopiskelut ja niihin pääseminen, en muuten.*

*Kyllä mä koen, että tää menee niin nopeasti eteenpäin tää hammaslääketiede. Ehdottomasti täytyy pysyä ajan hermolla.*

Haasteet mitä tutkinnon täydentämisen käsitettiin tuovan, olivat muun muassa aikatauluongelmat. Opiskelun, työelämän ja perhe-elämän yhteen sovittaminen. Ajan puute, miten irtaantua työelämästä mahdollista mahdollisille lähiopetuspäiville sekä taloudelliset haasteet, kuten opinto- tai palkattoman vapaan järjestyminen ja siitä seuraavat ansionmenetykset .

*Aikataulullisia haasteita miten sovittaa opiskelut työpäivään ja miten mahdolliset menetetyt tunnit korvataan työssä ja missä vaiheessa ne voisi sitten tehdä sisälle.*

*No aikataulu ongelmat varmasti ja tietysti sitten taloudellista puoltakin miettii, että jos pitäisi olla palkattomalla tai sitten opintovapaalla ja tietysti vielä sekin, kun on vielä suht pieni lapsi eli perhe-elämän ja opiskelun yhteen sovittamista.*

### 5.1.2. Käsitteitä opiskelusta työn ohessa

Tuloksista selvisi, että käsitteisiin opiskelusta työn ohella ei juurikaan osattu vastata. Vastauksissa esille nousivat työaikojen ja opiskelun yhteen sovittaminen sekä työnantajan joustavuus.

*Hirveen vaikea sanoa, että saisko niin ku työnantajan puolelta vapaapäiviä tai työajan lyhennystä tai jotain muuta opiskeluun, en pysty sanomaan*

*Tänä päivänä, kun on just niin ku tää työnkuva juuri tämä se pitää pitkällä tähtäimellä suunnitella tää opiskelu jos tällaiseen tulisi mahdollisuus.*

## 5.2. Kokemuksia tutkinnon täydentämisestä

Kokemuksia tutkinnon täydentämisestä saatiin jo ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneilta suuhygienisteiltä. Kokemuksista ilmeni, että tutkinnon täydentämistä pidettiin erittäin tärkeänä ja suuntaa antavana kokemuksena. Aikuisena opiskelu koettiin mielekkäämpänä kuin opiskelu nuorempana. Haastatteluista esille nousivat myös elinikäisen oppimisen malli, itsensä kehittäminen sekä uuden oppiminen ja sen hyödyntäminen työelämässä.

*Ylipäättään tässä työhössä opiskelu tai aikuisopiskelijana on antanut niin on vienyt uralla etenpäin ja olen saanut sitä kautta sitten hyödynnettyä sitä osaamista työssä*

*Opiskeluun lähti amk tutkinnon suorittamisen jälkeen semmoinen elinikäisen oppimisen malli ja että kiinnostaa itsensä kehittäminen niin kyllä se sielä lähti eli olen pitänyt erittäinkin hyvänä ratkaisuna.*

### 5.2.1. Kokemuksia tutkinnon täydentämisen hyödyistä ja haasteista

Vastauksista nousi selkeästi esille koulutuksen merkittävä hyödyllisyys varsinkin jatko-opintojen suhteen. Hyödyksi koettiin muun muassa opiskelutekniikan kehittyminen. Tutkinnon täydentämisestä koettiin saavan hyvä pohja jatko-opintoihin, jotka pelkästään opistotason koulutuksella voisivat olla liian haastavia esimerkiksi ajatellen maisterin opintoja tai opiskelua yliopistossa. Opinnoista oli hyötyä myös urakehityksessä.

*Kyllä ja opiskelu olisi varmaan raskaampaa ja työläämpää jos olisi opistotasolta lähtenyt tekemään noita hoitotieteen opintoja, että on paljon helpompaa kun on se amk tutkinto taustalla niin esimerkiksi monet kirjallisten töiden tekemiset, kirjallisuushaut ja kaikki tämmöset niin on paljon helpompia, että kyllä amk tutkinto antaa enempi eväitä tohon yliopistotutkinnon suorittamiseen.*

*Se opiskelutekniikka oli jo siinä vaiheessa unohtunut, niin se opiskelutekniikan kehittyminen oli oikeestaan se kaikista tärkein hyöty.*

Haasteita mitkä kokemuksista nousivat esiin, olivat ajan käyttö, vapaa-aikaa ei juurikaan koettu jäävän, kun käydään töissä ja opiskellaan. Oppilaitosten sijainti, opiskelupaikka saattaa sijaita kaukana ja matkustaminen viedä paljon aikaa. Taloudellisissa haasteissa

esille nousivat opiskelun kustannukset kuten matkakulut ja opiskelumateriaalien hankkiminen.

*Tietysti taloudelliset haasteet, koska on itse rahoittanut kaikki opiskelut eli ei ole mitään apurahoja tai muuta tullut eli taloudelliset asiat kun ne on kumminkin kalliita matkustaminen ja kaikki materiaalit ym.*

*Sitten lisäksi oppilaitosten ja yliopistojen sijainnit on vaikuttanut siihen haasteisiin, että niihin on mennyt aikaa, tosin senkin pystyy käyttämään opiskeluun, mutta ne on ehkä ne isoimmat eli ajankäyttö, oppilaitosten sijainti ja taloudelliset haasteet.*

### 5.2.2. Kokemuksia opiskelusta työn ohessa

Opiskelun työn ohessa koettiin onnistuvan, siihen vaikuttivat työpaikan joustavuus, suurin osa tutkinnontäydentäneistä olivat suorittaneet opiskelun työn ohessa. Loma- ja vapaa-päivien käyttö opiskeluun; työn loma ja vapaapäivät käytettiin opiskeluun. Ajankäytön tehokas suunnitteleminen, opinnot ja niiden tarkka suunnitteleminen auttoivat opiskelussa työnohessa.

*Koko ajan tässä olen ollut työelämässä kuitenkin jatkuvasti eli nää kaikki opinnot olen tehnyt sitten työnohessa.*

*Kaikki lomat ja vapaapäivät pitää käyttää opiskeluun, että se täytyy olla se prioriteetti ykkönen siinä työnohessa, että se vapaa-aika käytetään niihin opintoihin.*

### 5.3. Yhteenveto tuloksista

Tuloksista ilmeni, että yleisin syy miksi tutkintoa lähdetään täydentämään, olivat ajatukset jatko-opiskelusta, tutkinnon päivittäminen, halu lisätä osaamista sekä mahdollinen urakehitys. Käsityksistä esiin nousi, että tutkinnon päivittämisestä ei paljoakaan tiedetty tai sitä ei pidetty kovinkaan merkittävänä, mutta jatko-opinnot esimerkiksi yliopisto-opinnot kiinnostivat. Myös lyhyempien lisäkoulutusten koettiin riittävän. Uudesta vuonna 2018 voimaan tulleesta lakimuutoksesta, joka avaa opistotason tutkinnon suorittaneille portin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon ei tutkittavilla ollut tietoa. Käsityksiin opiskelusta työn ohella ei juurikaan osattu vastata. Tuloksista esille nousivat työaikojen ja opiskelun yhteen sovittaminen sekä työnantajan joustavuus.

Kokemuksista esiin nousi, että tutkinnon täydentämistä pidettiin erittäin tärkeänä ja suuntaa antavana kokemuksena. Vastauksista nousi selkeästi esille koulutuksen merkittävä hyödyllisyys varsinkin jatko-opintojen suhteen. Urakehitys, opiskelutekniikan kehittyminen sekä uuden oppiminen nähtiin myös tutkinnon täydentämisen etuna. Työn ohessa opiskelun koettiin onnistuvan, siihen vaikuttivat työpaikan joustavuus, loma- ja vapaapäivien käyttäminen opiskeluun sekä ajankäytön tehokas suunnitteleminen.

## 6 Pohdinta

### 6.1. Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tulokset tukivat ja nostivat esille samoja aiheita mitä aikaisemmat tutkimukset olivat osoittaneet. Tavoitteena oli kerätä tietoa, mitä opiskelijoiden tulee ottaa huomioon, kun suuhygienistin tutkintoa lähtee täydentämään opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeatutkinnoksi. Tuloksista ilmeni, että jo opiskelujen harkintavaiheessa, kun ajatus opintojen aloittamisesta herää siitä saataisiin mahdollisimman kattavasti tietoa: muun muassa lähiopetuspäivät ja niiden määrä sekä opetuksen toteutus ja aikataulus.

Kokemuksia mitä tutkinnon täydentämisestä saatiin, voitaisiin pitää motivoivana tekijänä tutkinnon täydentämistä harkitseville suuhygienisteille. Käsitksistä ilmeni, ettei tutkinnon täydentämistä pidetty kovinkaan merkittävänä, mutta esimerkiksi yliopisto-opinnot kiinnostivat. Kokemuksista taas ilmeni koulutuksen merkittävä hyödyllisyys varsinkin jatko-opintojen suhteen. Opiskelu yliopistossa täydentämättömällä opistotason tutkinnolla saattaa olla erittäin haastavaa. Olisi tärkeää tuoda esille tutkinnon täydentämisestä saatu hyöty siitä, mitä opiskelu tänä päivänä on verkko-opintoineen sekä monimuotoisine projekteineen.

Mielestäni terveydenhuoltoalalla tänä päivänä nopeasti muuttuvassa työympäristössä pelkkä vuosien työkokemus ei ole riittävä vaan käytännön työn tulee perustua vahvaan teoria pohjaan. Näin turvataan muun muassa laadukas potilasturvallisuus (THL 2011:16). Tällä hetkellä hyvinkin ajankohtaisena aiheena ovat päivittämättömät vuosia sitten suoritettut tutkinnot. Tulisi erityisesti keskittyä tutkinnon päivittämisen mahdollistamiseen sekä jatkuvan oppimisen toteutumiseen. Yksilöllisesti suunnitellut opinnot ja joustavat opintopolut verkko-opintoineen tekevät opintojen päivittämisen mahdolliseksi joustavasti työn ohessa opiskelijan elämäntilanteen huomioiden. Tässä opettajalta saatu

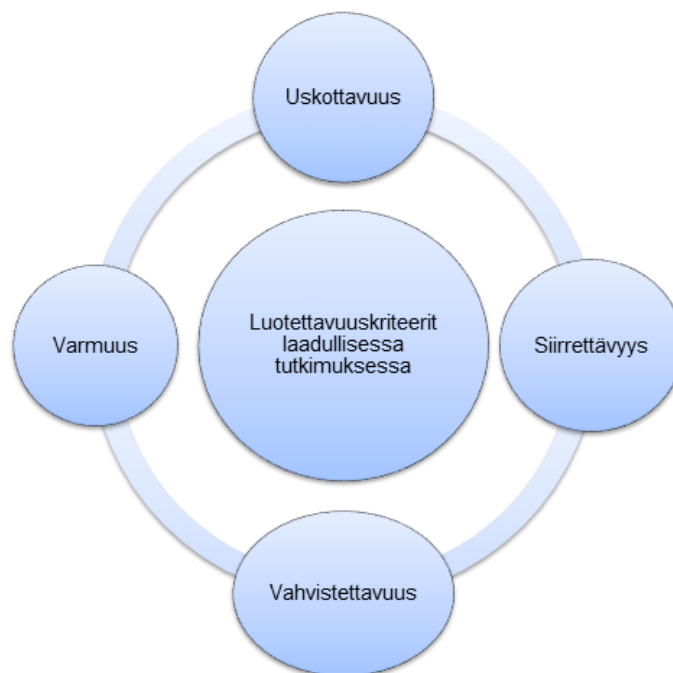
tuki koko opiskeluprosessin ajan on erittäin tärkeässä roolissa opiskeluiden sujuvuuden kannalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat tehneet uudistuksen jatkuvalla oppimiselle ja sen linjaukset valmistuvat vuoden 2020 lopussa. Tässä mainittuja linjauksia olivat muun muassa työelämässä muunto-, täydennys -ja erikoistumiskoulutuksien lisääminen sekä opintovapaan ja aikuiskoulutustuen kehittäminen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2019.)

Opinnäytetyön tekeminen on ollut mielenkiintoinen prosessi ja uskon siitä olevan hyötyä niin opettajille kuin tutkinnon täydentämisestä kiinnostuneille opiskelijoille. Työ antaa vastauksia kysymykseen: mitä tulisi ottaa huomioon, kun opistoasteen tutkintoa lähdetään täydentämään ammattikorkeakoulututkinnoksi.

## 6.2. Opinnäytetyön luotettavuus

Luotettavuuskriteerit laadullisessa tutkimuksessa: Uskottavuus- Siirrettävyys - Vahvistettavuus- Varmuus (Eskola - Suoranta 2014: 212-213) Kuvio 4.



Kuvio 4. Luotettavuuskriteerit (Eskola - Suoranta 2014: 212-213)

Tutkimuksen luotettavuutta tarkastelin koko opinnäytetyöprosessin ajan. Ennen varsinaisia haastatteluja suoritin esihaastattelut kahdelle ei tutkimukseen osallistuvalla henkilöllä, jotta varsinaiset haastattelut sujuisivat hyvin. Haastattelukysymykset olivat tutkimuksen kannalta tarkasti valittuja ja vastasivat tutkimuskysymyksiin. Haastattelutilanteisiin saatiin aitous ja rentous, koska haasteltavista neljä henkilöä oli itselleni entuudestaan tuttuja, kun taas toisaalta jotain tutkimuksen kannalta tärkeää voi jäädä sanomatta, jos haastattelijan oletetaan jo entuudestaan tietävän asiasta. Näin ollen analysointivaiheessa omien ajatusten sekoittaminen tuloksiin on riski, joka tulee tiedostaa.

Varmuutta opinnäytetyöhön toi haastatteluun valitut henkilöt, joista kaikki olivat opistoasteen suorittaneita suuhygienistejä ja yksi erikoishammashoitaja. Aineistoon kerättiin sekä käsityksiä että kokemuksia laajemman kokonaiskuvan kartoittamiseksi. (Eskola – Suoranta 2014: 213).

Vahvistuvuutta lisäsin teoriaosuudessa käyttämällä lähteitä, joista parhaiten saisin tietoa aiheesta. (Eskola – Suoranta 2014: 213.) Lähdemerkinnät tein huolellisesti lähdeviit-  
tausohjeiden mukaisesti. Kirjoittamisessa noudatin tarkasti Metropolian laatimia yleisiä tutkimustyöhön liittyviä periaatteita.

Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimustulosten soveltumista toiseen toimintaympäristöön. Lukija pystyy itse arvioimaan tulosten siirrettävyyttä ja tutkijan tulee tähän antaa riittävästi kuvailevaa tietoa tutkimukseen osallistujista ja sen ympäristöstä. (Eskola - Suoranta 2014: 212; Kylmä - Juvakka 2007: 129.)

### 6.3. Tutkimusetiikka

Metropolia ammattikorkeakoulu opinnäytetöissä noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä ja se on sitoutunut Tutkimuseettisen Neuvottelukunnan (TENK) 2002 vuoden tutkimuseettisiin ohjeistuksiin. Eettisinä lähtökohtina pidetään opinnäytetyn tekijän aitoa kiinnostusta uuden informaation tuottamiseen sekä tutkijan paneutumista tunnollisesti alaansa, jotta tutkijan tuottama ja välittämä informaatio olisi mahdollisimman luotettavaa. Lähtökohtina ovat rehellisyyden vaatimus ja ihmisarvon kunnioittaminen. Informaatiota tulee käyttää eettisten vaatimusten mukaisesti muun muassa lähdemerkinnät osoittavat niin työprosessin, tutkimuksellisen keskustelun sekä kollegiaalisen arvostuksen läsnäolon (TENK 2017).



Opinnäytetyötä työstäessä joutuu etiikka koetukselle lukuisia kertoja prosessin aikana, sillä jokainen tutkimus pitää sisällään useita eri päätöksiä. (Eskola – Suoranta 2014: 52) Käytin työssäni hyvän tieteellisen kirjoittamisen periaatteita ja muun muassa tiedonhaussa pyrin olemaan kriittinen. Käyttämäni lähteet merkitsin huolellisesti lähdetietoihin sekä huomioin niiden sisällön, iän ja luotettavuuden.

Opinnäytetyötä tehdessä tulee käyttää tieteellisen tutkimuksen kriteerien täyttämiä ja eettisesti kestäviä tutkimus-, tiedonhankinta- ja arviointimenetelmiä sekä avoimuutta tulosten julkistamisessa. Työssä tekijän tulee noudattaa huolellisuutta ja tarkkuutta sekä tulosten tallentamisessa, että esittämisessä. Tekijän tulisi ottaa huomioon muiden työ sekä saavutukset ja antaa niille kuuluva arvostus, kun oman työn tuloksia julkistetaan. Tieteelliselle tiedolle asetetut vaatimukset tulee täyttyä ja työ tulee suunnitella, toteuttaa sekä raportoida tarkasti (TENK 2017).

Toiminnallani pyrin noudattamaan hyvää tieteellistä käytäntöä osoittaen arvostusta käyttämieni lähde- ja tutkimusmateriaalien tekijöitä kohtaan. Opinnäytetyön edetessä plagioinnin eli suorien lainauksien määrän tarkistutin useaan otteeseen käyttämällä Turnitin-järjestelmää.

Shamoon ja Resnik esittävät 14 eettistä periaatetta, jotka ovat erinomainen lähtökohta vastuulliselle tutkimustyölle joissa tutkittavina ovat ihmiset. Nämä periaatteet ovat rehellisyys, puolueettomuus, varovaisuus, kohtuullinen luottotieto, avoimuus, luottamuksellisuus, kollegoiden kunnioittaminen, henkisen omaisuuden kunnioittaminen, vapaus, tutkittavien suojeleminen, taloudenhoito, lain kunnioittaminen sekä ammatillinen ja sosiaalinen vastuu (Kyngäs - Mikkonen - Kääriäinen 2020).

Tutkimuksen eettisyydellä on kaksi erillistä perustaa. Ensimmäinen eettisyyden osa koostuu eettisistä periaatteista, joilla suojellaan tutkijaa ja toinen on keskittynyt eettisen tutkimuksen ammattistandardeihin ja pyrkii varmistamaan hyvän tieteellisen käytännön ja julkisesti vastuullisen tutkimuksen. Voimassa oleva tietoinen suostumus voidaan hankkia vain, jos tutkimukseen osallistujalla on tarkat tiedot tutkimuksesta esimerkiksi tutkimuksen tavoite, tutkimusmenetelmät, mahdolliset hyödyt ja riskit, tietojen luottamuksellisuus ja osallistumisen vapaaehtoisuus, kyky ymmärtää toimitetut tiedot ja kyky tehdä vapaaehtoinen päätös osallistumisesta (Kyngäs - Mikkonen - Kääriäinen 2020).

Haastatteluihin osallistuville lähetettiin saatekirjelmä hyvissä ajoin ennakoon, jossa kerrottiin opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista. Haastatteluun osallistuttiin työajan ulkopuolella, yksityishenkilöinä. Teemahaastatteluihin osallistuminen oli vapaaehtoista ja haastattelun sai halutessaan keskeyttää. Ennen varsinaisia haastatteluja sain haastateltavilta kirjallisesti suostumuksen haastatteluihin ja niiden tallentamiseen (Liite 4). Haastattelut nauhoitettiin äänitallenteelle, jonka jälkeen haastattelut kirjoitettiin tekstitiedostoksi. Kaikki tallennettu materiaali säilytettiin noudattamalla hyvää tutkimustapaa. Materiaali käsiteltiin luottamuksellisesti ja tutkimukseen osallistuvien nimet salattiin. (Eskola – Suoranta 2014:56-58; Kylmä - Juvakka 2007:111.) ja opinnäytetyön loppuraportin jälkeen aineisto hävitettiin.

#### 6.4. Johtopäätökset

Haastattelujen tulokset antoivat kokonaisvaltaisen kuvan siihen mitä tulisi ottaa huomioon, kun opistoasteen tutkintoa lähdetään täydentämään ammattikorkeakoulututkinoksi. Tämän opinnäytetyön tulokset tukivat ja nostivat esille samoja aiheita mitä aikaisemmat tutkimukset olivat osoittaneet. Tulokset osoittivat, että tutkinnon täydennystä harkitsevat suuhygienistit eivät pitäneet tutkinnon täydentämistä ja siitä saatavaa hyötyä kovinkaan merkittävänä, mutta he olivat kiinnostuneita jatko-opinnoista. Aikaisemmissa tutkimuksissa esille nousivat suuhygienistien käsitykset jatko-opiskelun tärkeydestä ja sen tuomien työllisyysmahdollisuuksien laajentuminen sekä henkilökohtainen kouluttautuminen. Myös esille nousseet haasteet olivat saman kaltaisia ja mietitystä herättivät ajanpuute, työn- ja opiskelun yhteen sovittaminen, lähiopetuspäivien määrä sekä taloudelliset haasteet. Opistotason suorittaneiden jo tutkinnon täydentäneiden suuhygienistien kohdalla haastattelujen tulokset nostivat esille vahvan näkemyksen siitä, että koulutuksesta saatu kokemus oli erittäin merkittävä myöhäisemmissä opiskeluissa. Hyödyiksi koettiin opiskelutekniikan kehittyminen, malli itsensä kehittämiseen sekä uuden oppiminen. Taloudelliset haasteet, oppilaitosten epäedullinen sijainti ja ajanpuute nähtiin taas negatiivisina tekijöinä.

Tällä hetkellä ajankohtaisena aiheena ovat vanhentuneet yli kaksikymmentä vuotta sitten suoritettut tutkinnot, joiden päivitys tähän päivään olisi ajankohtaista. Uusi koulutuksen toteuttamistapa tutkinnon täydentämisestä kiinnostuneille tulisikin olla selkeä niin oppilaille kuin opettajalle.

Ensiarvoisen tärkeää on opettajalta saatu tuki ja ohjaus opintoja suunniteltaessa ja niiden edetessä. Yksilölliset opintopolut, joissa huomioitaisiin oppilaan kokemustausta sekä opiskelun sovittaminen työn ohessa suoritettavaksi ovat keskeisiä tekijöitä opiskelun onnistumiseen. Opiskelijalla tulisi olla opintojen alkaessa selkeä kuva opintojen toteutuksesta ja etenemisestä muun muassa lähiopetuspäivien määrästä ja niiden toteuttamisesta.

#### 6.5. Hyödynsaajat ja ehdotus jatkotutkimukselle

Työn keskeisinä hyödynsaajina ovat opistoasteen suuhygienistitutkinnon päivityksestä kiinnostuneet suuhygienistit sekä myös Metropolia ammattikorkeakoulun opettajat. Opinnäytetyö julkaistaan ja on vapaasti luettavissa ja hyödynnettävissä Theseus -tietokannassa.

Jatkotutkimuksen aiheeksi ehdotan Metropolian ammattikorkeakoulun opettajien kokemuksien kartoittamista aikuisopiskelijoiden ohjaamisesta ammattikorkeakoulussa, kun tutkintoa täydennetään opistotason tutkinnosta ammattikorkeakoulututkinnoksi. Miksi tutkintoa kannattaisi lähteä täydentämään? Ja mitkä ovat siitä saatavat hyödyt? Tavoitteena olisi toimiva ja selkeä kuvaus opetuksen toteuttamisesta niin opettajille kuin opiskelijoille.

#### 6.6. Ammatillinen kasvu ja oppimisprosessi

Opinnäytetyön etenemisessä ja aikatauluttamisessa olen noudattanut tarkasti tekemääni ennakkosuunnitelmaa. Prosessi on antanut minulle laajan tietopohjan laadullisen tutkimuksen etenemisestä ja tulkitsemisesta.

Haastatteluiden tekeminen, luotettavuuden arviointi sekä eettisyyden merkitys ovat kehittyneet merkittäviksi tekijöiksi ammatillisessa kasvussani. Teoreettisen tietopohjan kriittinen tiedonlukutaito, kirjoittamistaidon kehittyminen sekä tiedonhaun oppiminen ja päivittäminen tähän päivään ovat parantuneet askeleittain oppimisprosessin aikana.

## Lähteet

Ahonen, P – Koivuniemi, S 2011. Vastauksia Terveysalan oppimishaasteisiin 4. Teemanäkökulma aikuiskoulutus, Turun ammattikorkeakoulun raportteja 101 <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522161734.pdf>. Luettu 16.10.2018.

Boyd, L – Bailey Angela. 2011. Dental hygienists perceptions of barriers to graduate education. Journal of dental education. pdf. Luettu 20.12.2019

Eskola, J - Suoranta, J. 2014. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino (10 painos)

Haltia, P – Jaakkola, R. toim. 2009. Osaaminen esiin. Näkökulmia tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Haaga-Helia puheenvuoroja 5/2009. Helsinki: Haaga-helia ammattikorkeakoulu.

Heikkinen, A - Kallio, E. 2014. Aikuisten kasvu ja aktivointi. Tampereen Yliopistopaino Oy- Juvenes Print.

Heino M, 2015. Kohti työelämäläheistä oppimista. Tutkimusjulkaisu. Saimaan ammattikorkeakoulu. [http://dspacebalancer.kktest.lib.helsinki.fi/bitstream/10024/101457/1/Kohti\\_tyoelamalaheistaOppimista.pdf](http://dspacebalancer.kktest.lib.helsinki.fi/bitstream/10024/101457/1/Kohti_tyoelamalaheistaOppimista.pdf). Luettu 13.12.2018

Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2000. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelu teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Holopainen, M elokuu 2007. Aikuinen oppijana – Aikuisoppijan erityispiirteiden huomiointi aikuisopetuksessa. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajakorkeakoulu, Kehittämishankeraportti. [https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/20042/jamk\\_1192700219\\_8.pdf?sequence=1](https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/20042/jamk_1192700219_8.pdf?sequence=1)

Järvensivu, Anu 2006. Oppiminen työnä ja työpaikkapelinä. Verkkojulkaisu. <http://urn.fi/urn:isbn:951-44-6800-7> Luettu 3.10.2018.

Kananen, Jorma 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Suomen Yliopistopaino Oy. Juvenes Print.

Kankkunen, Päivi - Vehviläinen-Julkunen, Katri 2013. Tutkimus hoitotieteessä 3.painos. Sanoma Pro Oy.

Keto, Anu – Roos, Marja 2006. Suuhygienistikoulutuksen kehittäminen ekspansiivisen oppimisen näkökulmasta ohjaamana, Pro gradu, Tampereen yliopisto lääketieteellinen tiedekunta, hoitotieteenlaitos.

Kotila, Hannu - Mäki, Kimmo toim. 2012. Ammattikorkeakoulu Pedagogiikka 2. Helsinki.

Knowles, M 1984 :12, informal adult education, self-direction and andragogy [http://moodle.kpsahs.edu/pluginfile.php/37998/mod\\_resource/content/1/Malcolm\\_Knowles\\_informal\\_adult\\_education\\_selfdirection\\_and\\_andragogy.pdf](http://moodle.kpsahs.edu/pluginfile.php/37998/mod_resource/content/1/Malcolm_Knowles_informal_adult_education_selfdirection_and_andragogy.pdf). Luettu 15.2.2019.

Kunttu, Kristina 2009. Opiskeluterveys koostuu monen toimijan yhteistyöstä, Työterveyslääkäri 27 :21-24 [http://www.ebm-guidelines.com/dtk/shk/avaa?p\\_artik\\_keli=ttl00577](http://www.ebm-guidelines.com/dtk/shk/avaa?p_artik_keli=ttl00577). Luettu 3.10.2018.

Kunttu, K. 2011. Opiskelukyky. Teoksessa Kunttu, Komulainen, Makkonen & Pynnönen (toim.) Opiskeluterveys. Helsinki: Duodecim. <http://www.opiskelukyky.fi/tietoa/>. Luettu 23.1.2019.

Kurtti, Juha 2018 Tehy lehti no. 2 , 43.

Kylmä, Jari – Juvakka, Taru 2007 Laadullinen terveystutkimus. Helsinki. Edita.

Kyngäs, H – Mikkonen, K - Kääriäinen, M 2020. The Application of Content Analysis in Nursing Science Research. 49, 52-54.

Lonka, K - Paganus, N 2004. Ongelmalähtöinen oppiminen työelämään valmentajana. Teoksessa P. Tynjälä, J. Välimaa & M. Murtonen (toim.) Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Pedagogisia ja yhteiskunnallisia näkökulmia. Jyväskylä: PS-kustannus, 237–254.

Manninen, Jyri – Kauppi, Antti – Kontiainen, Seppo 1988. Koulutussuunnittelun lähtökohtia, Analyysi Knowlesin andragogiikasta didaktisena lähestymistapana, Tutkimuksia 116, Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitos.

Manning, G 2007. Self - Directed learning: A key component of adult learning theory <https://www.bpastudies.org/bpastudies/article/view/38/78>. Luettu 22.1.2019.

Metropolia Ammattikorkeakoulu 2018, opetussuunnitelma, <http://opinto-opas-ops.metropolia.fi/index.php/fi/16183/fi/121>. Luettu 2.10.2018.

Metropolia Ammattikorkeakoulu, koulutustarjonta vuonna 2019 <https://www.metropolia.fi/koulutukset/taydennyskoulutus/sosiaali-ja-terveysala/>. Luettu 24.2.2019.

Metropolia Ammattikorkeakoulu, koulutustarjonta 2019. <https://opintopolku.fi/wp/valintojen-tuki/yhteishaku/>  
<https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/amk-tutkinto-joustavasti-toiden-ohella/>  
<https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/ylempi-amk-tutkinto-kehity-asiiantuntijana/>.  
Luettu 24.2.2019.

Metropolia Ammattikorkeakoulu, 2012. Eettiset kysymykset (TENK) <https://wiki.metropolia.fi/display/kaontyo/Eettiset+kysymykset> Luettu 7.1.2020.

Niinistö - Sivuranta, Susanna 2013. Sanoista syntyy yhteinen merkitys: kommunikointitaidot luovassa oppimisympäristössä ja ammatillisessa kasvussa ammattikorkeakoulun visuaalisilla suunnittelualoilla. Verkkodokumentti. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-9130-6> Luettu 3.10.2018.

Opetus- ja Kulttuuriministeriö, Jatkuva oppiminen, 2019, <https://minedu.fi/jatkuva-oppiminen>. Luettu 7.1.2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018. Työn murros ja elinikäinen oppiminen, Elinikäisen oppimisen kehittämistarpeita selvittävän työryhmän raportti: 8. Verkkodokumentti. Luettu 4.5.2019.

Pohjonen, Petri 2005. Työssä oppiminen ammatillisen osaamisen perustana. PS- kustannus, opetus 2000. Jyväskylä.

Putkuri, P. 2009. Aikuisena opiskelemaan. Teoksessa: Lätti, M. & Putkuri, P. (toim.) Löytöretki aikuisohjauksen maailmaan - kokemuksia ja käytänteitä ammattikorkeakouluista. Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun julkaisuja B 18. Luettu 23.12.2018.

Smith, A – Boyd, L – Rogers, C – Le Jeune, R. 2016. Self-Perceptions of Value, Barriers, and Motivations for Graduate Education Among Dental Hygienists. Journal of education.pdf. Luettu 21.12.2019.

Suomen Suuhygienistiliitto 2018. <http://www.suuhygienistiliitto.fi/jarjesto/historia/>. Luettu 2.10.2018.

Suonsivu, Kaija 2015. Kohti riittävyttä- Matkalla työhyvinvointii. Copyright, painettu EU:ssa.

TENK, Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2017. Verkkodokumentti <https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto>. Luettu 8.1.2020.

Terveys- ja hyvinvoinnin laitos 2011. potilasturvallisuuslainsäädännön ja -strategian toimeenpanon tueksi opas, 16. Luettu 7.1.2020.

Tilastokeskus, Aikuiskoulutukseen osallistuminen 2017 [https://www.stat.fi/til/aku/2017/aku\\_2017\\_2018-01-12\\_tie\\_001\\_fi.html](https://www.stat.fi/til/aku/2017/aku_2017_2018-01-12_tie_001_fi.html). Luettu 8.11.2018.

Tuomi, Jouni - Sarajärvi, Anneli 2011: 68. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tynjälä, P. 1999. Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja asiantuntijuuden edellytysten rakentaminen koulutuksessa. Teoksessa A. Eteläpelto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. WSOY, 160–179.

Uskallatko opiskella töiden ohessa. Opintopolku-aikuiskoulutus <https://opintopolku.fi/wp/aikuiskoulutus/mietitko-aikuiskoulutusta/uskallanko-opiskella-toiden-ohella/>. Luettu 16.10.2018.

Weller, M 2007. Virtual Learning Environments. Using, choosing and developing your VLE. London :Routledge. Luettu 26.12.2018.

**Liitteet**

Liite 1. Tiedonhaku-aulukko

Liite 2. Käytetyt tutkimukset

Liite 3. Infokirje haastateltaville

Liite 4. Suostumuslomake

Liite 5. Teemahaastattelun runko



## Tiedonhakutaulukko

Tietokanta	Hakusanat	Osumat	Luettu ot- sikkota- solla	Luettu ti- vistelmä- solla	Luettu ko- tekstita- solla	Lopullinen valinta
ERIC	adult learning theories	193	60	33	9	2
ACADEMIC SEARCH ELITE	Andragogy, pedagogy	59	59	46	7	1
KÄSIN- HAKU	Työelämän haasteet ja vaatimukset		22	18	10	4
JOURNAL OF DEN- TAL EDU- CATION	Dental hygie- nists per- ceptions	381	90	18	6	2

## Tutkimukset

Kirjoittaja	Maa	vuosi	Tutkimus- tyyppi	Ketä tutkittu ja missä	Tutkimuksen päätulokset
Boyd, L Bailey A	United States of America	2011	Literature and national surveys. Survey was executed by gathering data from 160 respondents.	Dental hygienists perceptions of barriers to graduate education, national research in United States America	Major barriers the respondents identified in educational path towards graduation were following: 1) Education costs; 2) Family responsibilities; 3) Economic personal funding risks; 4) Time constraints; 5) Challenge of thesis work
Keto, A Roos,M	Suomi	2006	Kehittävän työn tutkimus	Suuhygienistiopiskelijat, Helsingin ammattikorkeakoulu Stadia	Muutokset työelämässä edellyttävät suuhygienistiltä, yksilöllisen asiantuntijuuden lisäksi yhteisöllistä asiantuntijuutta. Ekspansiivinen oppimismäke-
Haltia, N	Suomi	2005	Empiirinen tutkimus	Julkaisuja ja väitöskirjoja/ Diskurssit. Miten suhde tutkinnon suoritusoikeuteen on muotoutunut ja miten väylästä on sen historian aikana keskusteltu.	Avoimen yliopiston väylän historia ja väylästä käytävä keskustelu tuntuu olevan eräänlainen kestoaihe
Järvensivu, A	Suomi	2006	Laadullinen tutkimus Case-tutkimus	13 työntekijää haastateltu kahdelta eri työpaikalta kuntoutuskeskus ja metallityö	Työelämän muutokset, millainen tekijä oppiminen onkaan muuttuneessa työssä ja työelämän muutoksessa
Smith, A Boyd L, Rogers, C Le Jeune, L	United States of America	2016	Qualitative research	35 American dental hygienists were interviewed of their self-perceptions of motivation, obstructions and added	Most of the participants did not see the usefulness of the graduate degree in clinical service even though they reported seeing high value in obtaining

				value of Graduate Education	a graduate degree. Time, finances, work, and program limitations were major obstacles to continue education. Expanding employment opportunities, pursuing self-improvement, and wanting to advance the dental hygiene profession were major motivators to continue education.
Niinistö-Sivuranta, S	Suomi	2013	Laadullinen tutkimus	Ammattikorkeakoulun 4 opiskelijaa, 2 opiskelijaryhmää yht.27, 6henkilöstön edustajaa, 8 Työelämäkontekstista.	Kommunikaatio mahdollistaa yhteisöllisen oppimisen, jota korostetaan työelämän ja tutkimuksessa visuaalisen suunnittelualan kehittymisen ehtona ammattikorkeakouluissa.
Holopainen, M	Suomi	2007	Kehittämis-hanke	Pohjois-Karjalan Aikuisopiston yrittäjyys ja liiketalous tiimi. 3 aikuiskouluttajaa sekä ryhmähaastattelu (3 henkilöä)	Teoreettiset ajatukset aikuisten oppimisesta ja opettamisesta näkyvät aikuiskoulutuksen arjessa. Kouluttajan oman persoonan ja näkemystenvaikutus oppimiseen ja opettamiseen.

## Infokirje haastateltaville

OPISTOASTEEN TUTKINNON SUORITTANEEN SUUHYGIENISTIN KÄSITYKSET JA KOKEMUKSET TUTKINNON TÄYDENTÄMISESTÄ

TEEMAHAASTATTELU SUUHYGIENISTEILLE

Laadullinen tutkimus

### Johdanto

Valmistuin opistoasteen hammashuoltaja nimikkeellä yli 20 vuotta sitten. Täydennän tutkintoa Metropolian avoimen ammattikorkeakoulun väylän kautta työn ohessa. Olen havainnut, että halukkuutta ja kiinnostusta opistoasteen tutkinnon täydentämiseen ammattikorkeakoulututkinnoksi on, mutta harvempi suuhygienisti lähtee tutkintoa kuitenkaan täydentämään.

Tutkinnon täydentämiseen sisältyy opinnäytetyön teko. Opinnäytetyössä selvitän opistoasteen tutkinnon suorittaneen suuhygienistin käsityksiä ja kokemuksia tutkinnon täydentämisestä.

### Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimustehtävä

Opinnäytetyön tarkoituksena on kerätä tietoa suuhygienisteiltä, jotka ovat jo täydentäneet opistoasteen tutkinnon ammattikorkeakoulututkinnoksi yhteishaun kautta ja suuhygienisteiltä, jotka harkitsevat opistoasteen tutkinnon täydentämistä, sekä tuottaa kuvaus aikuisopiskelusta työn ohessa.

Työn tavoitteena on kerätä tietoa, mitä tulee ottaa huomioon, kun suuhygienistin tutkintoa lähtee täydentämään opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeakoulututkinnoksi.

Opinnäytetyön tuloksista toivotaan hyötyvän opistoasteen suuhygienistitutkinnon täydentämisestä kiinnostuneet suuhygienistit sekä myös Metropolia ammattikorkeakoulun opettajat

## Opinnäytetyön toteutus ja eettisyys

Tutkimusmenetelmä on teemahaastattelu. Haastattelut suorittaa yksilöhaastatteluna opinnäytetyöntekijä Päivi Hihnala.

Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä on hyvin toimiva, kun saamista vastauksista ei ole ennakkokäsityksiä ja kun vastaukset muodostuvat tutkittavan omista henkilökohtaisista kokemuksista.

Kertahaastattelu kestää noin 30- 45 minuuttia. Tapaamisesta ei aiheudu kustannuksia eikä siihen tarvitse valmistautua etukäteen. Haastattelu nauhoitetaan äänitallenteelle, jonka jälkeen kerätty aineisto litteroidaan. Haastateltavalta kysytään lupa haastattelun tallentamiseen. Kaikki kerätty aineisto ja tulokset käsitellään erittäin luottamuksellisesti henkilötietolain vaatimalla tavalla. Kaikki tieto käsitellään hyvää tutkimustapaa noudattaen. Opinnäytetyön loppuraportin jälkeen aineisto hävitetään.

Haastateltavan henkilötietoja ei kysytä, vaan henkilöt numero koodataan. Tulosten analysoinnissa ei yksittäinen osallistuja ole tunnistettavissa. Haastattelun alussa haastateltava allekirjoittaa suostumuslomakkeen. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja minulle erittäin arvokasta. Haastattelun saa halutessaan keskeyttää.

Toivon, että mahdollisimman moni opistoasteen suuhygienistitutkinnon suorittaneista osallistuisi haastatteluun. Haastattelut pyritään toteuttamaan kevään 2019 aikana. Tutkimukseen suostuva voi itse ehdottaa sopivaa aikaa ja paikkaa haastattelulle. Haastattelukysymykset on tarkoituksena lähettää etukäteen nähtäväksi.

Opinnäytetyön tekijä ja lisätietoja antaa

Päivi Hihnala, paivi.hinnala@metropolia.fi

## Suostumuslomake

OPISTOASTEEN TUTKINNON SUORITTANEEN SUUHYGIENISTIN KÄSITYKSET JA KOKEMUKSET TUTKINNON TÄYDENTÄMISESTÄ

TEEMAHAASTATTELU SUUHYGIENISTEILLE

Laadullinen tutkimus

Tämän työn tarkoituksena on tuottaa mahdollisimman kokonaisvaltainen kuvaus työssäkäynnin ja aikuisopiskelun yhdistämisestä, kun suun terveydenhuollon opistoasteen tutkinto täydentyy ammattikorkeakoulututkinnoksi avoimen väylän kautta.

Työn tavoitteena on kerätä tietoa, mitä opiskelijoiden tulee ottaa huomioon, kun suuhygienistin tutkintoa lähtee täydentämään opistoasteen tutkinnosta ammattikorkeatutkinnoksi.

Olen lukenut infokirjeen haastateltaville ja olen tietoinen opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista. Haastattelu on oikeus keskeyttää milloin tahansa syytä ilmoittamatta. Vahvistan suostumukseni allekirjoituksellani Päivi Hihnalan suorittamaan yksilöhaastattelun ja sen nauhoittamiseen minulle sopivana aikana. Suostumuslomakkeita allekirjoitetaan (2) kaksi kappaletta. Toinen lomakkeista jää minulle ja toinen kyseisen opinnäytetyön tekijälle.

---

Tutkimukseen osallistuvan allekirjoitus

Päivä

Ystävällisin terveisin

Päivi Hihnala [paivi.hihnala@metropolia.fi](mailto:paivi.hihnala@metropolia.fi)

Metropolia avoin ammattikorkeakoulu

Olettehan yhteydessä, jos opinnäytetyöhön tai sen toteutukseen liittyen on jotain kysyttävää. Vastaan mielelläni.

## Teemahaastattelun runko

### OPISTOASTEEN TUTKINNON SUORITTANEEN SUUHYGIENISTIN KÄSITYKSET JA KOKEMUKSET TUTKINNON TÄYDENTÄMISESTÄ

#### TEEMAHAASTATTELU SUUHYGIENISTEILLE

Laadullinen tutkimus

#### Tutkinnon täydentämistä harkitsevat suuhygienistit

Taustatietokysymykset kirjallisesti:

- Taustatiedot (asuinkunta, lapsien lukumäärä, lapsien ikä)
- Opistoasteen tutkinnon valmistumisvuosi
- Oppilaitos
- Työskentelykaupunki
- Yksityinen-, vai julkinen sektori
- Tämän hetkinen työnkuvas
- Työkokemus

Haastattelukysymykset:

- Oletko suorittanut jotain seuraavista lisäkoulutuksista: Opistoasteen suorittaneen suuhygienistin työn ohessa suoritettavat lisäkoulutukset (esim. puudutuslupa, KKTT-kurssi, rajattu lääkkeenmääräämisoikeus)
- Minkä vuoksi haluat päivittää opistoasteen tutkinnon ammattikorkeakoulututkinnoiksi? ja jos et halua niin miksi?
- Koetko että tutkinnon täydentämisestä olisi sinulle hyötyä? Mitä hyötyä? Ja miksi ei olisi hyötyä?
- Onko työajoissasi joustavuutta opiskeluun?
- Minkälaisia haasteita olet kohdannut / ajattelet kohtaavasi työn ohessa opiskeluun liittyen.
- Mahdolliset jatko-opinnot opistoasteen tutkinnon jälkeen, ilman ammattikorkeakoulututkinnon päivitystä? (esim. Yliopisto tai amk)
- Valmistumisvuosi ja tutkinto
- Opiskeletko parhaillaan jossain?
- En ole ajatellut hakeutua jatko-opiskelemaan, miksi?
- Mahdolliset jatko-opinnot ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen.
  - Oletko ajatellut hakeutua jatko-opiskelemaan, mitä ja minne?

- En ole ajatellut hakeutua jatko-opiskelemaan, miksi? Oletko kuullut uudesta joulukuu 2018 voimaan tulleesta opiskelu uudistuksesta, missä ylempään amk-tutkintoon voi hakeutua ilman amk tutkinnon päivittämistä

### **Tutkinnon täydentäneet suuhygienistit**

Taustatieto kysymykset kirjallisesti:

- Taustatiedot (asuinkunta, lapsien lukumäärä, lapsien ikä)
- Opistoasteen tutkinnon valmistumisvuosi
- Oppilaitos
- Työskentelykaupunki
- Yksityinen-, vai julkinen sektori
- Tämän hetkinen työnkuvas
- Työkokemus

Haastattelu kysymykset:

- Opistoasteen suorittaneen suuhygienistin työn ohessa suoritettavat lisäkoulutukset (esim. puudutuslupa, KKTT-kurssi, rajattu lääkkeenmääräämisoikeus)
- Minkä vuoksi olet päivittänyt opistoasteen tutkinnon ammattikorkeakoulututkinoksi?
- Oliko tutkinnon täydentämisestä sinulle jotain hyötyä? mitä hyötyä?
- Mahdolliset yliopisto opinnot opistoasteen tutkinnon jälkeen, ilman ammattikorkeakoulu tutkinnon päivitystä?
- Oliko työajoissasi joustavuutta opiskeluun?
- Minkälaisia haasteita kohtasit työn ohessa opiskeluun liittyen?
- Mahdolliset jatko-opinnot ammattikorkeakoulututkinnon jälkeen (YAMK).
  - Oletko hakeutunut tai ajatellut hakeutua jatko-opiskelemaan, mitä ja minne?
  - Valmistumisvuosi ja tutkinto
  - Opiskeletko parhaillaan jossain, millaista opiskelu on ollut?
  - En ole ajatellut hakeutua jatko-opiskelemaan, miksi?
  - Oletko kuullut uudesta joulukuu 2018 voimaan tulleesta opiskelu uudistuksesta, missä ylempään amk-tutkintoon voi hakeutua ilman amk tutkinnon päivittämistä